

LLUCMAJOR

de pinte en ample

CAMPS EXPERIMENTALS, PER RECUPERAR FORAVILA

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Llucmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/ Bisbe Taixequet, 105 (Llucmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Antònia M. Bonet	Llúcia Caldés
Francina Capellà	Celso Calviño
Miquel Cardell	Sebastià Cardell
Joan Clar	Bartomeu Font
Antònia Font	Catalina Garau
Maties Garcias	Joana Font
Franc Jaume	Miquel Janer
Coloma Julià	Joan Jaume
Antoni Llompart	Aina M. Llompart
Llorenç Mascaró	Jaume Manresa
Apol·lònia M. Monserrat	Antoni Monserrat
Francisca Mut	Joan Monserrat
Jaume Oliver	Guillem Oliver
Bartomeu Prohens	Margalida Palou
Damià Roig	Nanda Ramon
Josep Sacarès	Sebastià Rubí
Tomeu Sbert	Miquel Sbert
Joan Socies	Catalina Serra
Jeroni Tomàs	Gabriel Thomàs
Antoni Vadell	Arnau Tomàs
Francesc Verdera	Bàrbara Verdera

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Primer rehabilitació, després adequació

Durant les passades fires, tenguérem ocasió de visitar l'immoble, adquirit per l'Ajuntament al carrer de Sa Fira, amb el propòsit que el significatiu edifici passés a albergar oficines municipals. La majoria de visitants que desfilaren per l'antiga posada de ca s'Hereu, uns per satisfer la curiositat de conèixer unes dependències urbanes, tancades durant els darrers anys, i uns altres per visitar les atractives exposicions, que per un cap de setmana, esdevingueren protagonistes de l'activitat cultural malgrat com és ja tradicional la Darrera Fira es convertís en un gran espai exposicional en el qual, dissortadament, només resulta destacable la quantitat, mentre que la qualitat és bastant absent.

L'immoble del carrer de Sa Fira va sorprendre pel bon estat de conservació i la senzillesa de les dependències i amb uns treballs de rehabilitació només insinuats va deixar entreveure'n les nombroses possibilitats que ofereix. L'ajardinat corral, presidit per una patriarcal figuera coll de dama negra, ha de ser una de les dependències intocables per qualsevol projecte de restauració i resulta especialment perillós i significatiu que alguna ment il·luminada de l'Ajuntament hagi pogut pensar que el jardí interior pugui ser arrasat per donar pas a un estacionament de vehicles.

Especialment tranquil·litzadores resulten les manifestacions del batle, Lluç Tomàs, en l'apartat de precs, esmenes i qüestions de la sessió plenària corresponent al mes d'octubre, en anunciar la possibilitat que, de moment, el celler de l'edifici pugui ser utilitzat per a conferències, actes culturals, exposicions o manifestacions culturals o reunions ciutadanes. Es tracta d'una declaració d'intencions però que pot significar una primera passa cap a la rehabilitació d'un edifici singular del casc urbà llucmajorer.

Si el futur de les cases del carrer de Sa Fira passa inevitablement per albergar unes noves oficines municipals, només ens queda demanar als responsables del projecte d'adequació de l'immoble el màxim respecte. Seria desitjable que primària la conservació mitjançant la rehabilitació en detriment de l'adequació de les antigues dependències a l'ús d'oficina per a funcionaris públics.

Un prec, adreçat tant a la majoria de govern municipal, responsables tècnics i també als executors del projecte: comptau fins a tres abans d'aprovar, projectar o executar un cop de martell que es pot convertir en un dany irreparable per a la integritat original del singular edifici. La recuperació de la posada de ca s'Hereu per a la ciutat, tal com es va poder comprovar la jornada de portes obertes de la Darrera Fira, és possible sempre i quan existeixi la voluntat, l'interès i quelcom tan elemental com el bon gust. Esperem que no manqui, com en tantes altres ocasions. ♦

Una comissió de l'Ajuntament es desplaçarà a Madrid per demanar subvencions

Arnau Tomàs

Per un error extern a la nostra voluntat el mes passat no va sortir el Plenari i el reproduïm en aquest número.

En el plenari ordinari celebrat per l'Ajuntament de Lluçmajor, el passat 30 de setembre de 1999, fou aprovada pel procediment d'urgència, perquè no figurava en l'ordre del dia, una moció d'ASI demanant que una comissió del consistori llucmajorer pugui desplaçar-se a Madrid per demanar un ajut econòmic per poder desenvolupar el Pla d'Equipaments Esportius de l'Ajuntament de Lluçmajor, que comprèn dues piscines cobertes, una a Lluçmajor i una altra a s'Arenal.

El primer tinent de batle i delegat d'Urbanisme, Sr. Joan J. Jaume, va donar suport a la moció i va manifestar que no comprenia els paràmetres que segueix el Consell Insular per atorgar subvencions per a instal·lacions esportives en no subvencionar les obres esmentades anteriorment.

El portantveu del PSOE, Sr. Antoni Garcies, va explicar que per nomenar una comissió amb l'objectiu esmentat, no calia presentar cap moció ni presentar-lo al plenari, perquè es pot fer en qualsevol moment, tot afegint que la moció sembla més una protesta en contra del Consell que no una petició de subvenció, perquè hi ha altres vies més eficaces per dur a terme aquesta petició. Va expressar el fracàs d'aquesta comissió ja que en els pressuposts de l'Estat no figura cap quantitat per a aquestes construccions esportives.

Tomàs Cantalops, regidor d'UM va afegir que Rabasco menteix en dir que el Consell no ha donat mai cap subvenció a l'Ajuntament de Lluçmajor, i va llegir uns documents que testifiquen alguns ajuts concrets. Després d'una discussió entre aquest mateix regidor i el d'ASI, la moció fou aprovada amb l'abstenció dels grups de l'oposició.

Un altre punt important d'aquesta sessió, fou l'aprovació per unanimitat, del Pla d'Obres i Serveis per a aquest proper any 2000, que comprèn la nova via que enllaçarà l'Avinguda d'Antoni Ramis amb la Ronda cap a la carretera d'Algaida, i els asfaltats dels camins de ca's Busso i de son Marrano. ♦

Suspensió cautelar de llicències d'obres

A. Tomàs

En una sessió plenària de caràcter extraordinari, l'Ajuntament de Lluçmajor va aprovar, amb l'abstenció del grup socialista una sèrie de modificacions a un informe remès per la demarcació de Costes de les Illes Balears sobre el desllindament de domini públic i pas, amb la suspensió cautelar de llicències d'obres.

Segons va comentar el batle, Lluç Tomàs, en comentar l'escrit que, com a conseqüència de l'informe de Costes, se sol·licita a l'Ajuntament que emeti un informe de conformitat amb allò que estableix l'article 22.2B del reglament de Costes, i s'entén favorable quan aquest hagi transcorregut sense haver-se complimentat.

És per això que el plenari de l'Ajuntament, per evitar situacions anòmales que podrien resultar incongruents - especifica el batle- i, en vista dels estudis realitzats i les conversacions mantengudes amb els interessats, la Comissió informativa d'Urbanisme i Projectes, eleva la proposta d'acord al plenari del tenor següent:

- En principi s'hauria de respectar i mantenir el desllindament provisional d'aplicació fins a la data en tot el que afecta el sòl urbà i les alteracions que es puguin produir haurien de tenir caràcter puntual i ser perfectament justificades, i no sembla aconsellable alterar la línia de desllindament d'edificacions autoritzades pels òrgans competents de Costes, amb posterioritat a la normativa de 1988.

- Com a exemples, s'esmenten els casos de les zones que linden amb el Club Nàutic de s'Arenal i s'Estanyol, on en el primer cas el desllindament té una major profunditat, afectant els solars de primera línia, i el segon no. També a les urbanitzacions de son Bieló, on no tots els solars de primera línia tenen el mateix tractament.

- El nou desllindament -continua l'informe de serveis tècnics de l'Ajuntament- afecta molts solars de les urbanitzacions de Badia Gran, s'Estanyol, cala Pi i el Dorado, i d'altres amb solars edificats.

En conseqüència, i en compliment a allò interessat per la demarcació de Costes, s'acorda procedir a la suspensió cautelar de llicències d'obres, fins a la resolució de l'expedient de desllindament, a les zones afectades pel de domini públic marítim i terrestre. ♦

4

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

ESPORTS
SA PLAÇA

Col·lecció Tardor - hivern

Gran assortit de roba, xandalls i esportives

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

Dos nous negocis a Lluçmajor

Ferreteria Llompart ha obert unes noves instal·lacions a la Ronda Migjorn, 127, per complementar els serveis que ofereix a la Plaça Espanya, 44. Aquest local abans ja emmagatzemava, a portes tancades, maquinària, reixa, formigones, generadors, motoserres i d'altres productes que s'encarregaven al local de plaça, regentat per Antònia Cantallops Canyelles, la tercera generació d'aquesta família, que va obrir per primera vegada el 1923.

El bar "Sa Pedra", regentat per Josefina Forteza ha obert les portes al C. Major, 100.

A més dels serveis de bar: tapes, begudes... aquest local compta amb màquines i diferents jocs. Es fan competicions i per això existeixen equips de cartes, de trivial i de dardells. ♦

Pugen les taxes fiscals

Arnau T.

- En el plenari ordinari mensual de l'Ajuntament de Lluçmajor, es va acordar la modificació d'ordenances fiscals, amb l'augment de les taxes municipals en un 2,4%, excepte en un punt en el qual el regidor d'hisenda, Guillem Salvà, en referir-se als trasllats del cotxe fúnebre fora del casc urbà, tot i que fos del terme, suggeriria una pujada apart de les despeses d'aquest servei, la qual cosa no fou aprovada, i el batle, Lluç Tomàs, va manifestar que aquest punt s'ha de revisar. Tota la resta d'augment d'aquest punt, foren aprovats, amb l'abstenció del grup socialista.

També es va retirar una moció de tràmit d'ASI, referent a la regulació del trànsit a s'Arenal, suggerint que a partir de les vuit del matí no es permeti l'entrada de camions de gran tonatge als carrers estrets, tant per la dificultat que comporta aquest trànsit com pels desperfectes que causen a les voravies. El batle en va sol·licitar la retirada perquè va considerar que calia un estudi i una solució millor per al problema.

Els altres temes aprovats foren aquests:

- Es va acordar que les festes locals per a l'any 2000 fossin les del 29 de setembre, Sant Miquel, patró de la vila, i el Firó.

- Proposta d'ordenança municipal sobre protecció del medi per poder retirar els vehicles abandonats i motos que facin massa renou.

- Amb l'abstenció del PSM es va aprovar un pacte amb els funcionaris relatiu al pagament de les hores extres que realitzen. ♦

5

OFICINA PETER SANER • LLUCMAJOR
C/. CARDENAL ROSSELL 48
TEL 971 120624 FAX 971 121247
e-mail: p.saner@teletel.es

ABIERTO DE LUNES-VIERNES 0900-1300

PARA SUS ANUNCIOS EN

hablamos
ESPAÑOL

Ultima
Hora

Mallorca
Magazin

wir sprechen
DEUTSCH

on parle
FRANÇAIS

Balears

Daily
Bulletin

we speak
ENGLISH

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Es Vall, 49

Tel. 66 11 58

S'Arenal

Un moment de la reunió F. Antich amb LL. Tomàs.

Un detall de la Festa del Turista.

El President, Francesc Antich, amb els hotelers de la zona

Tomeu Sbert (text i fotos)

- El President del Govern Balear, Francesc Antich, va estar poc més de tres hores amb els hotelers de la nostra zona turística (Palma i Lluçmajor), en vistes a tenir coneixements directes de la problemàtica existent. Després es reuní amb el batle llucmajorer, Lluç Tomàs. La reunió va tenir lloc a l'hotel "Playa Golf" amb l'assistència de quasi tots els empresaris hotelers o representants seus. Junta-ment amb el president Antich, presidiren el Conseller de Turisme, Celestí Alomar i el president de l'associació hotelera, Miquel Vidal.

Hem de fer notar també l'assistència del president de la Plataforma Antidelinqüència, Pep Llabrés i de la portaveu, Aina Rodríguez. I fou justament la inseguritat ciutadana, el primer cavall de batalla, problema greu sobretot a les hores de la matinada. Antich va contestar que convocaria una reunió amb els batles J. Fageda i Ll. Tomàs, amb la delegada del Govern central, Catalina Cirer, i els respectius caps de les diverses forces d'ordre públic.

Altres temes tractats varen ser demanar ajuts per ordenar millor la segona línia, la construcció de més zones esportives, a la qual cosa els dirigents illencs digueren que està projectada una obra important com són dos terrenys de futbol, i així els equips que venen de vacances o en pla d'entrenar ho podran fer prop dels hotels on es troben allotjats, a banda de servir-se'n també equips de la mateixa zo-

na; es va parlar de l'especial importància que conté assistir a fires i a congressos turístics, promoció turística a nivell internacional; la paraula desestacionalització va sorgir en diferents ocasions; és a dir, allargar la temporada turística de cada any més; la necessitat de millorar algunes vies de comunicació o ampliació de les carreteres actuals. Tot això i més va ser tractat en aquesta reunió. Vàrem veure una bona disposició però ja se sap que una cosa és parlar-ne i l'altra dur-la endavant.

Entrevista amb Lluç Tomàs

El president F. Antich i el conseller Alomar passaren el torrent d'es Jueus i s'entrevistaren també amb el batle Lluç Tomàs, amb l'assistència d'alguns hotelers.

L'entrevista, en primer lloc es va centrar en temes sobre la inseguritat ciutadana i en la possibilitat d'allargar el Passeig de Miramar fins a l'altura dels carrers de Sant Bartomeu, Roses i Costa i Llobera.

No oblidem que existeix un agosarat avantprojecte de cobrir el torrent de son Verí, i així enllaçar amb l'Avinguda Europa.

Un altre tema molt discutit va ser la conveniència d'asfaltar o reasfaltar camins de la marina de Lluçmajor, pensant perquè puguin ser utilitzats per ciclistes o per cicloturistes, ja que aquesta classe de turisme porta directament a l'anomenada desestacionalització turística.

Antich va afirmar que "per fer millores d'interès general nosaltres hem d'estar per damunt dels colors polítics". Així idò, pensam que la reunió fou altament positiva.

Festa del turista

Durant dos dies tengué lloc la celebració de la Festa del turista. Es realitzaren diferents actes, tots encaminats a fer-ho passar el millor possible als turistes que es trobaven a la zona. Balls regionals, actuació de la Banda municipal de Música de Palma, concursos, consumicions gratuïtes als balnearis i a la Plaça de les Meravelles, banyolada al Passeig de Miramar, exhibicions equestres a cura de la Policia de Palma, música popular, ball de saló, exhibició d'un globus aerostàtic amb la col·laboració de "Sa Nostra"... tot i que no tengué lloc l'habitual sopar de gala de final de temporada.

Notícies breus

- Es va produir un incendi a l'hotel "Tal", sense cap desgràcia personal.

- A l'Associació d'Hotelers tindrà lloc la celebració de cursos de formació, coordinats per Rebeca Pitti.

- L'hotel "Bahía Park" ha rebut indicacions de tipus oficial anunciant que si no efectua diverses obres de reforma, l'establiment serà tancat definitivament.

- Ens han arribat notícies sobre un excés de cans (o cusses) a Badia Gran, que causen renous i altres problemes.

- Alguns grups de "trilers", els estafadors del joc de la patata, tenen llogades algunes vivendes al carrer del To-

rrent. Enguany fan, diuen, l'hivern a s'Arenal. I han renovat planter, com els equips de futbol.

- El pintor Antoni Jordi exposà la seva obra a les fires llucmajoreres on tengué molt d'èxit.

- La primera dona de s'Arenal que ha fet cent anys ha estat Magdalena Cardell Vidal. Rebé un homenatge per part de l'Ajuntament de Lluçmajor. Recordem que és la mare de Miquel Contestí, expresident del Reial Mallorca.

- Toni Vich, nou entrenador de la UD Arenal (III Divisió) aconseguix acceptables resultats.

- Sebastià Puigserver guanyà el torneig de billar, i la parella Muñoz-Lorente va triomfar en dominò, sota l'organització de l'Associació de Persones Majors de s'Arenal-Lluçmajor. ♦

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

S

C/. Major, 107 - 07620 - Lluçmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

SPORTS

ca'n salom

Sabates

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

GUANTITOS

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Lluçmajor

Sa Llibreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Lluçmajor)

RECREATIVU

RIKI LÓPEZ

"CANTA HUMOR"

DIUENDRES 19
DISSABTE 20
a les 22'30 h.
NOUEMBRE 1999

AFORAMENT LIMITAT!
UENDA ANTICIPADA: SA LLIBRERIA

Quatre mots

Antoni Mira, responsable d'Estudis Migjorn

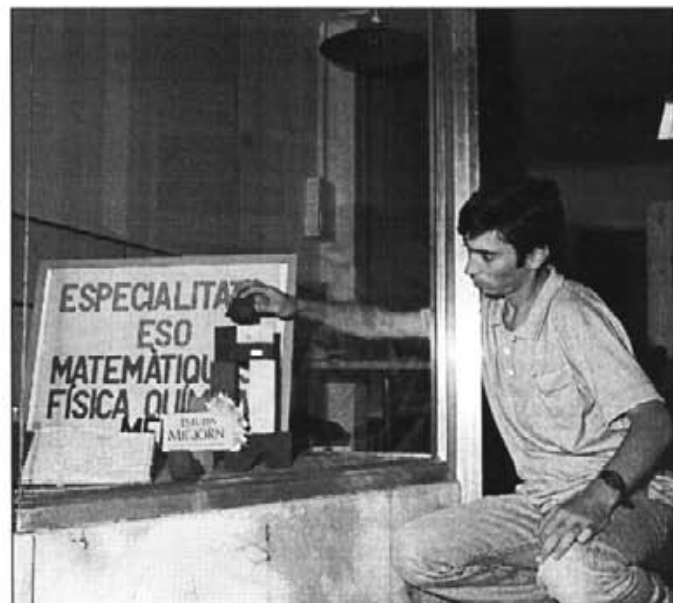
Coloma Julià

Quina és la finalitat d'Estudis Migjorn?

La meua intenció és que sigui un centre d'estudis amb materials a disposició dels alumnes (ordinadors, enciclopèdies...). Jo tenia ganes d'obrir un espai on els al.lots venguessin a estudiar i que al mateix temps se'ls poguessin proporcionar classes de suport i de repàs.

Quines activitats ofereix aquest centre?

Classes de repàs per als nivells de primària i secundària. De moment per a les assignatures més tècniques: matemàtiques, física i química i coneixement

del medi.

M'agradaria organitzar també cursos per a adults, cursos de manualitats, de pintura... en definitiva dinamitzar el centre i utilitzar el local per fer conferències, exposicions...

Amb quin professorat comptau?

Ara començam i si hi ha d'haver més professors serà d'una manera progressiva. Si hi ha un grup de persones que sol·liciten classes de llenguatge hi haurà un professor/a d'aquesta àrea.

Com ha respost la gent de Lluçmajor a aquesta proposta?

De moment estic molt content perquè ja es van apuntant. Encara que és probable, desgraciadament, que molta gent s'apuntarà en rebre les primeres notes. ♦

8

Jaume Gost

Compra - Venda Antiguitats

C/. Aragó, 310 Baixos (Palma)
Tels. 971 47 51 44 - 907 36 58 45

SEMAR

Indústries Semar, s.a

C/. Tomàs Moserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embolits
- Cuixols
- Fermalques

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Un perill que s'eternitza

Manifestació per reivindicar semàfors a la Ronda Migjorn (desembre 1994)

Una solució intermèdia podria ser l'adequada. Un doble vial que passàs pel sud del poble, permetria que els que frissen i no volen passar per la Ronda, no es veiessin obligats a fer-ho, cosa que facilitaria l'accés al poble, en descongestionant la rotonda, i el reduiria en més d'un cinquanta per cent. Aquesta i altres possibles solucions són a mitjà i a llarg termini. Actualment, i veient que fins i tot el pas de zebra i els semàfors no són suficients per preservar la seguretat dels vianants, creiem que només hi ha dues opcions immediates possibles: més vigilància i posar petits badens (si és legal) per obligar els cotxes a minvar la velocitat. ◆

Redacció

Des de fa més de deu anys, i a mesura que s'incrementa tant el parc mòbil Balear com les urbanitzacions a les comarques de Migjorn i Llevant, al mateix temps que es millora l'enllaç Palma-Manacor, amb la renovació de la carretera de Felanitx a Manacor, l'augment del trànsit a la Ronda Migjorn ha estat paulatí, però constant i ha arribat a uns extrems, que no passa any sense que no hi hagi algun accident greu, en el qual, com és natural, és el vianant qui se'n duu la pitjor part.

Els que cada dia s'hi juguen el físic -alguns dels quals ja han perdut alguna persona estimada- ja expressaren la seva indignació fa sis o set anys en una manifestació pública acompanyada de pancartes, en què alguns habitants de l'altra banda de la Ronda reclamaren al batle (hi hagué corregudes per la Plaça Major) que fes les passes necessàries per tal que hi hagués més seguretat vial a la zona.

Darrerament, en un període breu de temps, hi ha hagut tres nous accidents. S'ha atropellat a un guàrdia civil de trànsit, una dona embarassada i el passat mes d'octubre una nina, na Catalina Mulet Sitjar, una nina que travessava la Ronda per un pas de vianants amb semàfor inclòs que li donava preferència de pas. El conductor del cotxe que la va atropellar, un turista holandès, amb un cotxe de lloguer, en lloc d'aturar-se per ajudar-la, fugí del lloc de l'accident.

La problemàtica és greu i mal de resoldre, si bé és veritat que el desviament total del trànsit resoldria aquest problema, també ho és que això arruïnaria molts de negocis ubicats a la Ronda.

El semàfor no ha estat suficient per acabar amb els accidents.

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunion
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

Quaderns de Fum Major

Salomé, el piròman i l'agitador de fantasmes

Miquel Cardell

Amb la seva rutina acolorida i multitudinària fins a l'excés, hem viscut les Fires, la Darrera Fira, d'un altre any. D'entre els detalls que li hauran donat el seu matís específic, crec que el més remarcable haurà estat l'obertura al públic de la posada de Ca s'Hereu, o Ca la senyora de Gomera, aquest edifici d'una sobria però positiva representativitat arquitectònica i antropològica que l'Ajuntament ha comprat al Carrer de la Fira amb la intenció d'encabir-hi no sé quines dependències municipals. Si això no vol dir desposseir-lo d'allò que li dona caràcter i aquesta importància que no es pot mesurar en metres quadrats, ens haurem de reconèixer d'enhorabona pel que tot plegat ha de tenir d'enriquiment del patrimoni col·lectiu doblat en conservació d'un element característic de la manera de viure i la societat del Lluçmajor de no fa tants d'anys.

La presentació en societat del nou edifici municipal es revestia i destacava amb una exposició miscel·lània de temes locals, o conjunt d'exposicions?, i uns gravats de Miró, més potents del que m'esperava, com a cirera pel pastís (però potser aquesta omnipresència decorativa de l'obra mironiana que es nota els darrers anys a Mallorca, sense gaire explicacions, sense el repòs i el silenci que la seva contemplació requereix, té un cert caràcter negatiu o paradoxal: Miró esdevé com un siurell o una cortina de roba de llengües, decoració, tòpic de dimoni d'Algaida i olivera mil·lenària: resquillada superficial que tal vegada és l'inevita-

ble torna que cal pagar per la incorporació de l'obra imprescindible de Miró com un element viu a la visió del món, al patrimoni cultural que els mallorquins sentim com a propis).

Em semblava entreveure una mica de precipitació en tot plegat: fa molts d'anys que muntar una exposició, si es vol aprofitar a fons el material i les seves possibilitats de mostrar-se i explicar, pot ser molt més que posar objectes més o menys interessants i etiquetats un devora l'altre. Així i tot, vaig passar gust de recórrer els espais i enfrontar-me amb aquell seguit d'eines, d'estris rescatats de la pols de l'oblit com a testimonis del nostre passat col·lectiu. I de tornar a llegir en els objectes i els documents les traces de la novel·lesca peripècia de Pere de Son Gall, aquell *Quijotes del engranaje* segons el va qualificar en versos lapidaris el Mestre Xamena, aquell altre llucmajorer peculiaríssim de les dècades centrals del segle.

A l'espera d'exposicions més ambicioses, raonades i completes, d'una visita més seriosa a la nostra petita història o anècdota de la pintura, em va agradar repassar la part de la mostra que es dedicava a Taverner i Salvà. Del primer, no havia vist mai aquella Salomé aproximadament simbolista que, em conten, quan va pintar-la va significar un escàndol dins el Lluçmajor d'aleshores: aquella dona tota despullada! No em costa imaginar-m'ho com una mena de Miss Giacomini, com una d'aquelles, menors però divertidíssimes i àcides, novel·letes sobre el món provincià que va escriure Gonzalo Torrente Ballester.

Sacra pornografia degué semblar a més d'un habitant d'aquell Lluçmajor gris, reprimat, capellanesc, amb més caspa de confessionari que

sabó que la meua generació encara ha pogut conèixer i patir. Si la model d'aquella Salomé va ser realment qui em conten, jo he conegut encara, no fa tants d'anys i en bon estat de forma, aquella dona que, al seu temps, degué ser-ho de bandera, capaç de traçar el seu propi camí dins una societat que no estava gens per osques d'aquelles. Sempre m'ha tractat amb gran simpatia, recordant potser la seva amistat de fa temps amb mon pare. I em sap un greuer no haver sabut, llavors, res d'aquesta pintura, perquè li hauria demanat que m'ho contàs tot. Segur que hauria estat una crònica apassionant.

Tornar a veure les pintures que es conserven a la vila de Francesc Salvà tenia per a mi una gràcia afegida, ja que em trobava llegint les memòries de l'escriptor català Josep Maria de Sagarra, un llibre deliciós i magnífic, mil vegades recomanable com un dels millors exemplars de prosa catalana d'aquest segle i com una sensacional galeria de retrats de personatges i ambients. Sagarra, a qui anys després Maria Antònia Salvà demanaria un pròleg per un dels seus llibres, hi conta la seva primera visita a Mallorca, l'any 12, en la qual, acompanyat pel poeta Joan Alcover, va visitar la nostra poeta qui (així ho escriu) *viu amb un germà seu bastant curiós. El senyor Salvà ostentava un bon bigoti negre i vestia amb arrogància; més que un cavaller mallorquí semblava un militar de Ciudad Rodrigo. Maria Antònia duia un gipó vermellenc, molt cossat i molt tapat. La seva veu era agradable i prima, i a mi va resultar-me la veu d'una novícia de convent de*

clausura. Encara es mantenia fresca i jove i respirava una sensibilitat molt tendra i un caràcter tímid dins unes formes més aviat plenes, de publicitat rural. Ens va llegir algunes poesies i la seva veu aleshores es posà en tensió com una ala d'oroneta. Jo, de les poesies, només en vaig caçar l'imponderable accent d'aquella dona, que per a mi tenia tota la delicadesa d'una antiga capsa de música.

Així va veure el Sagarra de 18 anys aquests dos llucmajorers i d'aquesta manera gràfica i magistral ho escriuria quasi mig segle més tard a les seves memòries. A les quals queda ben clar, per si fes falta i no fos cosa sabuda, com mallorquins i catalans, escriptors i savis, sabien ben cert ja llavors que treballaven, i ho feien amb companyonia envejable, la mateixa llengua i la mateixa cultura. Veritats elementals que es constaten només amb una petita dosi de sensibilitat o es comproven i documenten amb la lectura sense prejudicis d'una mica d'història, o de quatre pàgines de prosa com les que sobre aquest tema va escriure, ben clar i documentat, Francesc de B. Moll. Però que hi ha encara mostrencos imprementables, analfabets que en bravegen i pescadors de merdera que s'obstinin a negar. Perquè la Darrera Fira va tenir també la seva pàgina de vodevil lamentable, que no va ser més que un nou i il·lustratiu capítol de la farsa virulenta que protagonitza qui ja vos podeu imaginar, el gran insultador, el Milòsevíc de S'Arenal. Jo, personalment, no ho vaig veure, però m'ho han contat tantes persones que en foren testimonis presencials que ho puc reproduir perfectament.

- Que no heu vist la pancarta? - deien els primers- l'ha posada En Rabasco i diu *Llucmajor ya es bilingüe, ahora toca Mallorca*. D'altres precisaven el relat: -En Rabasco anava amb les autoritats, fins que se n'ha anat corrent a posar-se amb quatre que aguantaven la pancarta. I encara: -Eren en Rabasco, un fill seu, dos o tres més i en Caime Martorell, aquell que va pegar foc als repetidors de TV3! Han estat cinc minutets amb la pancarta i ja ha estat, però lo bo ha vengut quan el tal Martorell se n'ha anat allà baix, que repartien trofeus, i com que la taula estava guarnida

amb la senyera amb les quatre barres, ha investit el regidor Artigues, que si traïdor, i per amunt i per avall, fins que aquest li ha contestat ala vengua, que no veus que tenc una feïnada que no puc, no em toquis més els dallons...

Aquesta és la historieta, digna dels germans Marx, de la qual, a més de la constatació del ridícul llastimós, de l'irrisori patetisme de tot plegat, sempre se'n poden extreure algunes observacions. Una, que eren cinc, que no deixen de ser més bé pocs, sobretot si els comparem amb els trenta-mil o més que en diverses ocasions ens hem manifestat demanant polítiques i actituds més favorables a la recuperació i normalització del català a Mallorca.

La segona observació passa per allò que no s'apleguen que no s'assemblin: ara resulta que n'estrolider, que en certa ocasió va intentar desqualificar les meves opinions dientme terrorista, ara va de bracet amb el fatxa, anticatalanista i incendiari Caime Martorell, condemnat per calar foc als repetidors de TV3 a Alfàbia, en l'única condemna per un acte terrorista que s'ha produït per aquí les darreres dècades. Curiosos i ben significatius companys de viatge, Don Joaquín. Quan el nostre Milòsevíc arenaler em va dir terrorista batasuno, volia dir que el que era un insult era el batasuno -que al capdavant només és una opció política, si la despullam de la resta- i no el terrorista? Vol dir que jo ara podria retrucar amb una frase del tipus Rabasco, l'amic dels incendiaris? Rabasco, el company de viatge del terrorista?

I tercera: no deixa de ser commovedor com el company de mani de Rabasco (i jo no em creuré que la cosa no està preparada) acabàs la festa insultant els aliats municipals del n'estrolider d'ASI. Ja sol passar, això de rebre esquitxos, quan et colgues amb segons qui.

Escenes més o menys il·lustratives del vodevil local, que tenen com a complement el pamflet signat per ASI que s'ha repartit. Deu ser que amb les quatre-centes mil de l'ala que ara se'n du cada més el líder,

afegint-les a quins fossin els ingressos que tengués abans, el negoci ja dona per pagar aquests sopars de duro.

El full en qüestió, a una cara afirma informar que "*Los que son como tú y están contigo*" obligan a n'estros hijos a estudiar todo en catalán. Fixem-nos que l'únic que no rep és el PP, responsable de les normes vigents en matèria educativa, recordem una estona l'obligan., i destaquem ara aquest *todo* per concloure tot d'una que el pamflet menteix tant com parla. Todo en catalán? De moment, al que s'ha compromès l'actual govern és a fer complir les normes dictades per l'anterior, del PP, que assenyalen com objectiu un ensenyament que garanteixi el coneixement dels dos idiomes oficials, amb un mínim obligatori -en favor del català, això sí, com si no, tal com estan de fet les coses?- del cinquanta per cent de les classes en cada llengua a tots els centres de les Illes. Unes mesures preses ben democràticament i després de nombroses i multitudinàries manifestacions populars. Com quedam Rabasco, no havíem de ser bilingües?

A l'altra banda, el paper, amb prosa agitada i exaltada, defineix com insultant partits com a "*separatistas, nacionalistas y republicanos*", sense especificar si n'hi ha un de cada casta o tot val per tots. I com si el republicanisme no fos una ben digna opció democràtica, com si voler mantenir separades per motius lingüístics dues comunitats dins Mallorca no fos un separatisme de la pitjor intenció, com si Rabasco no exercís un integrisme ultranacionalista espanyol d'allò més intolerant i quaternari. Després, com a prova de l'onada catastròfica que espera a no sé quines víctimes, afirma que *desde este preciso momento volverà a recibir exclusivamente en catalán toda la correspondencia oficial, los boletines de calificación de sus hijos, los comunicados del colegio, del APA y un largo etcétera*" i embolica que fa fort, i mescla ous amb caragols. Jo no sé què passarà amb els comunicats oficials (de qui?), tot i que em sembla normal i legalíssim que, excepte petició en un altre sentit, les institucions s'expressin amb la llengua pròpia d'aquesta terra, que segons una llei orgànica aprovada al Parlament Espanyol és el català. Pel que fa a les escoles, la llengua vehi-

cular de cada centre la decideixen, dins el previst per les lleis, i de manera democràtica, els representants dels mestres i els pares (i dels alumnes quan s'escau), és a dir que ja em direu on és la imposició. Per no parlar de les APAS, que apleguen persones de ben distintes ideologies i procedències familiars i geogràfiques, i que es deuen als seus socis i és entre ells que s'entenen. Si en aquestes circumstàncies el català progressa en aquests àmbits de la nostra societat, és perquè la gent així ho vol, així ho demana, i així s'ho curra. Després de tres segles d'imposició castellanista per part del més agressiu i antidemocràtic nacionalisme que s'ha patit per aquestes latituds: l'espanyol, no deixa de tenir mèrit.

Imposar, diu. I a Albacete, que fan amb el castellà, l'imposen? I a París amb el francès? I a Nàpols amb l'italià? o és que a Mallorca no podem ser normals? Per ells, només podem ser xotets diglòssics que accepten gustosos la marginació, degradació i desaparició de la llengua pròpia mentre eridam arribada Espanya, viva Rabasco.

Quan hi ha tants de filtres legals, com la Llei de Normalització que va aprovar fa anys el Parlament Balear per unanimitat, quan hi ha eleccions cada quatre anys i tots ens coneixem i ningú deu ser tan beneït i desmemoriat com els d'ASI donen per suposat, quan sectors ben amples i dels més actius i preparats de la nostra societat poden dir-hi la seva, i la diuen sovint amb treball desinteressat, parlar d'obligar i imposicions és mentir, manipular, voler propagar pors irracionals i immotivades amb intencions inconfessades però que tenen massa precedents històrics d'intolerància, racisme, exclusió i crim perquè no les vegem venir. Rabasco utilitza l'amenaça catalanista com Hitler la jueva, Franco els contubernios rojomasonicos o Milósevich l'odi ètnic contra mussulmans i croates.

Això és el que hi ha. Que no es digui, que no es pot dir, que després de lustres d'Estatut, de Llei de Normalització, etcètera, no hi ha hagut prou temps per discutir, per preparar-se, per cercar camins d'una tolerància que a Mallorca ha estat sem-

pre la norma, si llevam cassos energumènics i fatxes com el que ens ocupa.

Fins i tot la Constitució, filla del pacte amb el franquisme, preveu especial respecte i protecció per la nostra llengua. Mentre, Rabasco segueix amb allò del *catalán para coger una escoba* que és més fals que judes, o ho és en un noranta-molt per cent, que vé a ser igual (usar un poc de veritat per construir una mentida també es característic del discurs feixista). Perquè, a veure, com es pot garantir el meu dret constitucional a usar la meua llengua pròpia, si no es garanteix que els funcionaris de les administracions públiques, que toquen donar exemple, em poden atendre i entendre? De fet, però, això és encara molt lluny de ser així.

Ara mateix, a les úniques normes per oposicions que conec dictades per l'actual govern, el coneixement del català es valora amb mig paupèrrim i tristíssim punt sobre set i mig.

Mirau un cas succèit d'ara mateix: Ja deu fer és de vint anys que vaig fer les gestions corresponents per recuperar el meu nom, Miquel, no Miguel, al registre civil. Les traves de certificats que això m'ha costat des de llavors, són nombroses. Ara mateix, fa uns mesos, vaig descobrir que al llibre de família un funcionari m'hi havia empeltat, encara, un Miguel que causa tot un seguit de problemes, sobretot per arreglar papers del meu fill. Fa mig any que anam de jutjats i, quan finalment ens arriba un duplicat suposadament corregit del document, resulta que ens han clavats entre els dos llinatges unes y com unes cases. Haurem de tornar a començar, mentre pensam que si no ho volem atribuir a mala llet o a algun excés d'incúria professional, només s'explica perquè hi ha funcionaris que no tenen ni idea de la més elemental ortografia catalana relacionada amb la seva feina. Qui pateix aquí molèsties, imposicions, abusos?

Fa tres segles que l'Estat Espanyol legisla i administra prohibint el català o marginant-lo. Introduint-lo manyosament quan no el pot imposar a les braves, segons l'expressió encunyada pel rei Felip V. Em sembla

que demanar i convidar, obertament, a tots els membres de la nostra societat respecte i participació en el procés de recuperació del nostre més essencial signe diferencial, de la manera que es fa, dialogant, cauta, progressiva, lentíssima, ben oberta a tothom, és qualsevol cosa menys el que els rabasquistes afirmen.

Però aquestes actituds, tan minoritàries i esqueixades, pel que tenen de llavor d'intolerància s'han de combatre. A Europa, quan les forces de la intolerància semblen avançar, els partits democràtics són capaços d'establir aliances per barrar-los el pas a les institucions. Aquí ens ho hauriem de plantejar; però de fet el PP va pactar amb Rabasco sense donar opció a la negociació amb altres partits. Quina és la lletra petita, i la grossa, d'aquest pacte misteriós i urgent? No ho sabem, i deu ser hora de començar a pensar-hi.

Per pura defensa del conuiu pacífic, democràtic, amb debat i sense crispacions. Per pura necessitat de saber quins són els motors veritables que empenyen el govern municipal. I perquè mentre alguns polítics nostres es dediquen a l'escarafall alarmista i mentider, enfrontador per causes ètniques, és a dir racista, i sembrador de conflictes, o a donar corda a companys de viatge d'aquest estil, no fan altres feines ben necessàries.

Perquè, amb aquestes, per exemple, el fet és que ara resulta que restaurar les quatre aules esbucades de Ses Escoles (d'aquelles que el PP bravejava d'haver rehabilitat) és més difícil perquè al PGOU d'ASI i el PP, el terreny on estan és zona verda. O que els treballadors que fan un supercomerç d'una cadena alemanya a la Ronda aparquen cotxes a una zona verda des de fa setmanes sense que ningú els hagi aturat. O que les carres estrepitoses i imprudents de motos són un dia a dia suïcida i insurtable pels carrers de la vila, i així successivament, i amb aquest sò l'enterrament. ♦

Ho diu el diari

650 anys de la Batalla i altres fets d'armes actuals

Maties Garcias

Han passat les Fires i se n'ha parlat arreu. A través de les pàgines especials de la premsa se n'ha fet la promoció i les cròniques posteriors destaquen la generació del diumenge de la Darrera Fira. Però jo em quedo, un any més, amb la columna de Cristina Ros. Aquesta periodista de l'UH és la que capta millor -perquè la coneix i la viu- l'essència de la Fira de Lluçmajor: "Cuando uno va de fira, se encuentra la postal de un lugar, de una sociedad, de un país. En ella está la riqueza y la miseria, la agricultura y la industria, los nativos y los inmigrantes, lo propio y lo adoptado, lo más original y las peores falsificaciones...". Destaca, tot seguit, que Lluçmajor va ser la imatge de tota l'illa: embossos, molts de cotxes venals, més productes importats que propis, però també animals del país, mel casolana, terrissa tradicional, ganivets, senalles d'espart. Tot plegat, la nostra definició sociològica i cultural. Inclòs l'endarreriment artístic que l'autora denuncia: "cada año se reproduce una nada halagüeña estampa artística. Resulta penoso verse reflejados en ella".

La no commemoració de la mort de Jaume III ha tengut un contundent titular-denúncia per part d'El Mundo: "Mallorca ignora la efeméride del 650 aniversari de la batalla de Lluçmajor". És l'encapçalament d'un text on el periodista Francesc Rotger es lamenta del silenci institucional entorn dels fets d'armes del 25 d'octubre de 1349. Sort, però, que amb el Dr. Font actuant com si fos un historiador de guàrdia, l'UH de l'endemà va poder treure un article a tota pàgina que glossava la figura del rei dissortat i la seva tràgica fi en el camp llucmajorer. L'honor local quedava si més no pal·liat. Per a això serveixen els fills il·lustres en actiu.

Una altra batalla -només dialèctica- enfronta dos Tomassos: el president balear dels caçadors, Antoni Tomàs, i el director general de la Conselleria de Medi Ambient, Pere Tomàs, un pollencí d'arrels llucmajoreres i expresident del GOB. Un i altre discrepen sobre la veda i el dret de caçar, i el primer dispara -de pa-

raula- sobre el segon. També les disputes entre el Club Nàutic de s'Estanyol i el Govern han servit per escriure nous capítols memorables d'una guerra ja ben llarga i envitricollada. Ara hi ha entrat en lliça la directora general d'Esports. Hi ha maror i esquitxos pertot.

Per la seva banda, sempre a punt per posar serenor i seny en els debats públics, en Rabasco amenaça d'encadenar-se a la rotonda de s'Arenal si el Consell Insular -l'enemic!- no la il·lu-

mina. N'hi ha que surten a la foto quan es fermen per protestar -Greenpeace, les senyores del passeig Mallorca- i n'hi ha que ja hi surten quan amenacen que un dia s'encadenaran. En tenir l'ecce homo lligat i amb el pany clos, haurem de veure si sortirà qualcú cantant "Dónde están las llaves matarile-rile-rile?". La resposta ja la sabem. ♦

GAMA ROVER ILLA MOTORS, S.L.

NADIE LE OFRECE TANTO

Ahora, Rover le ofrece en todos sus modelos algo realmente difícil de superar:

3

años de garantía.
años de mantenimiento gratis.
años de asistencia en carretera gratis.
+ Aire acondicionado de regalo.

Compromiso Rover: Si usted no está satisfecho con su nuevo Rover antes de 30 días ó 1.000 kms., se lo cambiamos o le devolvemos su dinero*.

Avda. Ramon de Sant Martí, 2
Tel.: 971 66 01 46
(Lluçmajor)

ROVER SERIE 200

NUEVOS PRECIOS

Equipamiento (según modelo): Motores gasolina de hasta 145 CV y turbodiesel de 86 CV. Versiones 3 y 5 puertas. Doble Airbag. Dirección asistida. Elevalunas eléctricos delanteros. Cierre centralizado con mando a distancia. Alarma antirrobo perimétrica y volumétrica.
Desde 1.949.000 ptas. (1)

ROVER SERIE 400

Equipamiento (según modelo). Aire Acondicionado. Doble Airbag. ABS. Dirección asistida. Cierre centralizado con mando a distancia. Elevalunas eléctricos. Llantas de aleación. Alarma perimétrica y volumétrica. Motores gasolina de hasta 2.0 l. y 136 CV y Turbodiesel Intercooler de hasta 105 CV. Versiones 4 y 5 puertas.
Desde 2.199.000. ptas. (1)

ROVER SERIE 600

Equipamiento (según modelo): Aire acondicionado. Doble Airbag. ABS. Dirección asistida. Cierre centralizado con mando a distancia. Frenos de disco en las cuatro ruedas. Inyecciones de madera. Alarma perimétrica y volumétrica. Motores gasolina de hasta 158 CV y Turbodiesel Intercooler de 105 CV.
Desde 2.867.000 ptas. (1)

Ajuda humanitària a Turquia

Antoni Pastor Tomàs.
Comandant mèdic

Eren les sis del matí del dia 23 d'agost de 1999, a la ciutat de Gölcük, a la ribera de la mar de Màrmara, molt propera a les ciutats turques de Yalova i Izmit i a devers 150 km. d'Istanbul. Una explanada d'asfalt, un aparcament d'un centre comercial. Pel sòl negre es trobaven zones d'una pols blanca, com si fos un tauler d'escaics: era la calç, que molt poc temps abans havia cobert els cadàvers. L'aire tenia una olor molt particular, penetrant, que provocava nàusees: era l'alè de la mort que venia de totes bandes, de dins les entranyes dels caramulls de runes.

Tot va començar amb una cridada telefònica divendres al capvespre, 20 d'agost. Era per partir en 36 hores amb un equip mèdic avançat (EMAT) cap a Turquia, en missió d'ajut humanitari, per paliar el devastador efecte d'un terratrèmol de gran escala esdevingut a la matinada del 17 d'agost i on es manejaven xifres de fins a 30.000 morts, així com innombrables damnificats.

14 Arranjar els serveis de l'Hospital, equip, bitllets d'avió, etc. Tot varen ser presses, però dissabte ens trobàvem concentrats a la ciutat andalusa sis metges, sis infermeres i fins a un total de 39 persones, i moltes tones de material (un quiròfan, una unitat de cures intensives amb sis llits, sistemes d'esterilització i desinfecció, hospitalització general per a 36 malalts simultanis, medicaments, material fungible, sistemes de radiologia convencional, laboratori d'anàlisis clíniques, etc), incloent equips elèctrics autònoms i tots els mitjans de vida. L'EMAT és un complex sistema d'ajuda sanitària, aèro-transportable, que es pot desplegar en unes 6 o 8 hores, amb personal entrenat, capaç de subsistir sense suport extern per un període de 15 a 20 dies, en condicions de dificultats extremes i dotat dels mitjans tecnològics més moderns, tant d'assistència sanitària com de comunicacions. Es troba en tendes de campanya pneumàtiques, hermètiques, climatitzades i de diferents tamanyes, i ocupa una extensió aproximada de 4.500 metres quadrats i un consum elèctric de devers 40.000 wats.

A la matinada del 22 d'agost ja érem de camí cap a la base aèria sevillana de Morón per carregar equip i personal en tres avions Hércules, que ens portaren a Instambul, ja a la nit del 22.

L'EMAT va desplegar el migdia de dia 23, als afores de Gölcük, en ple epi-

centre del terratrèmol de dia 17.

La desolació era absoluta. Ciutats industrials amb edificis de quatre a sis plantes que es trobaven afectats de mil formes diferents: alguns s'havien plegat com si fossin castells de cartes, d'altres perdien els pilars i queien sobre els del costat, fins i tot alguns romanien drets, però n'havien desaparegut els pisos inferiors. D'altres havien quedat reduïts a un caramull de runes mentre que d'altres mostraven a les esletxes la força del tremolor.

I la gent? La gent vivia de dia i de nit als carrers, jardins i places. Havien improvisat una espècie de tendes amb plàstics, llaunes, cartons i lones; però molts no havien pogut arribar a tant, sinó que havien quedat entre les pedres.

El tracte amb ells m'ha permès de veure i tocar (i també patir) el major dolor de l'home: mares que volien morir per fer renèixer els fills, nins petits que han quedat sols, supervivents vells que han perdut fills i néts, i així totes les desgràcies imaginables.

Però els vius, entre ells els infants, tampoc no es trobaven il·lesos: membres amputats o amb greus destrossos, traumatismes toràcics o cranials greus, etc. I els diabètics? On tenfem insulina? On trobar els medicaments? I els hospitals?

Els primers deu dies varen ser els més difícils; d'una banda es completava el desplegament d'aquells elements de vida que ens permetessin una comoditat acceptable (vàrem consumir racions de combat fins a no disposar d'una mínima cuina), d'altra, la demanda d'assistència, intensíssima des del primer moment. No només ateníem aquelles lesions directament derivades del terratrèmol, sinó també amb funcions pròpies d'un hospital general: infarts, diabetis descompensades, crisis asmàtiques, parts, infeccions de tot tipus, etc. Tot amb molt d'amor, comprensió i un ànim

molt alt, el suficient per confortar tothom i curar en tot el possible.

Vaig estar a càrrec de la Unitat de Medicina Intensiva i de l'hospitalització mèdica en general, però, com tots, vaig col·laborar on va ser necessari, fins i tot al quiròfan. Així vàrem estar fins el primer d'octubre i durant aquests 40 dies vàrem atendre un total de 7.200 consultes, varen néixer cinc nines i moriren altres tants adults. Es varen realitzar moltes operacions quirúrgiques, es causaren més de 320 estades hospitalàries i la UCI va fer feina a escarada.

Hi anàrem amb el desig d'entrega, però hem tornat plens pel reconeixement i l'agraïment, tant de les autoritats turques com dels pacients que demanaren la nostra ajuda. Molt pocs mals del cos hem curat, però sí que hem alleugerit la majoria, especialment els de l'ànima, els més abundants. ◆

**Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu**

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

15

Muévete con Renault

Tres pilares muy importantes para que tu vida no se pare:

- Vehículo de Sustitución.
- Menú Amarillo sin cita previa.
- Servicio de Asistencia 24 horas.

Y muchos más servicios a tu disposición:

- Exposición: Vehículos Nuevos y Vehículos Ocasión.
- Servicio Post-Venta: con mecánica, electricidad y carrocería.
- Vehículos de demostración.
- Boutique Renault.

SERVICIOS RENAULT. Nos movemos para que no pares.

RENAULT

Agencia RENAULT
BARTOMEU JAUME NADAL s.a.

Ronda Migjorn, 123 - Tel.: 971 66 01 40 / 971 66 00 41 - LLUCMAJOR

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL

FIAT

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)

Mira el nuevo Fiat Punto.

por primera vez en su categoría, ofrece dos carrocerías diferentes para las versiones 3 y 5 puertas, con el coeficiente de habitabilidad más alto del segmento y récord de capacidad de maletero (297 litros). Con mecánicas revolucionarias como el nuevo motor turbodiesel JTD con sistema COMMON RAIL o sus nuevas suspensiones. Con innovaciones tecnológicas como la servodirección DUALDRIVE™ con la modalidad City para aparcar sin esfuerzo. O el renovado sistema de climatización e insonorización. O el sistema TRIP COMPUTER, que informa del consumo, velocidad media y tiempo de recorrido. O el nuevo FOLLOW-ME-HOME™ que mantiene los faros encendidos el tiempo suficiente para acceder a casa o movernos por lugares oscuros, una vez aparcado. O elementos de seguridad como los airbags laterales o el control de tracción TCS. Ésto y mucho más es el nuevo Fiat Punto. Un proyecto más habitable, más lógico y aún más estético. Un espacio radicalmente nuevo que no dejará de sorprenderte.

Cartes

Permeteu-nos, Sra. Directora, que en qualitat de "gent senzilla i tranquil·la, que volem viure en pau i en harmonia", tal com es qualifica el grup d'ex-usuaris de Es Mollet que escriviren una carta el mes anterior en aquest mitjà, ens expressem ara nosaltres:

- No entenem què té d'esperpèntica l'obertura del Mollet. El tancament per mor dels "socavones" era esperpèntic. És just l'estudi jurídic exhaustiu i previ que ha efectuat l'actual Direcció General de Litoral abans d'obrir el que ha permès d'obrar així, després de descobrir que el que era il·legal era el tancament.

- La Conselleria i el Dtor. Gral. vingueren en cotxe oficial perquè ho feien en horari laboral.

- La gent que aplaudírem no som aprofitats, només és que l'alegria de veure complir la Llei causa alegria a ciutadans que som "gent senzilla i tranquil·la, que volem viure en pau i en harmonia".

- Vostès troben normal que la Direcció General de Ports i Litoral de 1995 i la pròpia Conselleria de Medi Ambient en diverses ocasions faci de centre comercial i els indiqui les condicions avantatjoses d'entrar al Club Nàutic? NO és això cosa més pròpia d'un comerç que de l'Administració Pública? Aleshores... no serà el Club Nàutic qui està acostumat a tenir "amiguets de partit"?

- Només seria veritat que els qui han "incomplert" l'ordre de la Conselleria del PP hagin ocupat un lloc d'amarrament de manera il·legal si aquesta ordre s'hagués basat en algun fet real, que ha estat impossible de trobar a l'expedient per part de la nova Direcció General de Litoral. Per això han obert el Mollet.

- Qui ha insultat, amenaçat i dividit el poble és la Junta Directiva del Club Nàutic, pels motius de tots sabuts i exposats a aquesta revista fa poc. La barrera del Club amb un guàrdia jurat és la divisió del poble. Pel que fa a la resta no calen més comentaris que referir-se, per exemple, a la condemna penal per coacció que ha recaigut sobre el cap del Sr. Ginard, el qual ha actuat il·legalment sempre, per això perd tots els plets i està ara inhabilitat com a President, així com tota la Junta Directiva, encara que continuïn actuant com si res, fins que arribi el dia en què l'hauran de treure les forces d'ordre públic. Qui són, doncs, els qui practiquen sistemàticament la insubmissió i la desobediència a la Llei?

- L'assistència a la "cocada" de totes les autoritats que vostè anomena va ser en qualitat d'amistat i suport a les Associacions organitzadores. Ningú no va venir en cotxe oficial, perquè no venien en visita oficial ni en horari laboral. Les coques les va dur cadascú la seva, com sempre, cosa que vostès sabrien si veritablement fossin estanyolers i sortissin alguna vegada de darrera la barrera divisòria del poble i la finca privada que creu tenir el Sr. Ginard dins un tros de la mar.

- El cava i la traca també la pagaren les Associacions organitzadores, sense cap subvenció com les que donen al Club els "amics de partit" de l'Ajuntament de Lluçmajor. Els remetem la seva pròpia pregunta: "qui ens ressarcirà dels danys i perjudicis, les ofenses i els insults rebuts per complir la Llei? Com i de quina manera es poden atorgar

privilegis a uns insubmissos a compte de l'erari públic?"

- En definitiva, senyors ex-usuaris, no és indicatiu que se'ls hagi convidat per part de la nova Administració Pública a retornar al seu amarrament al Mollet? Són gent que pren represàlies, o simples vetlladors de la llei?. La mateixa Llei que incompleix sistemàticament la Directiva del Club Nàutic, tal com demostren totes les sentències que podem mostrar quans se'ns sigui requerit.

- Se n'adonen vostès que han comès difamació?

- Nosaltres també "esperam, de qui pertoqui, que tinguin el coratge i la valentia política per seguir ben d'aprop i per l'interès general, allò que esdevengui a partir d'ara al Mollet de S'Estanyol. I al Club Nàutic, que fa continu mal ús de la Concessió del terreny públic marítim terrestre que també és de tothom, com es Mollet i el poble en general. ♦

Josep Buades Matamalas.

President de l'Associació de Veïns "Son Reynés" de S'Estanyol, Soci de número del Club Nàutic de S'Estanyol i estanyoler en general des de fa 38 anys.

El patrimoni llucmajorer: entre l'abandó i la ruïna

Què està passant a Lluçmajor pel que fa al patrimoni cultural? TOT CAU! El claustre del Convent de Sant Bonaventura, la creu del rei Jaume III, els molins fariners, les creus de terme... El patrimoni llucmajorer es troba en un estat d'abandó i ruïna. Per començar el claustre del Convent de Sant Bonaventura segueix en el mateix estat d'abandonament que abans de la retirada del cos armat el passat mes de maig d'aquest any. La teulada es troba amb molt males condicions i l'edifici roman ara abandonat, amb unes pintures del segle XVII molt valuoses i excepcionals en el seu interior, amb l'única companyia dels coloms, ocells que actualment habiten el claustre. Pareix ésser que ARCA (Associació per a la Revitalització dels Centres Antics) s'ha interessat per aquest edifici. L'entitat va enviar el dia 30 de setembre una carta a l'Ajuntament de Lluçmajor demanant informació sobre els projectes o idees que tenia el Consistori a realitzar al citat edifici a més d'informar-lo que ARCA ha iniciat la tramitació de la sol·licitud per a l'obertura d'un expedient de declaració de BIC (Bé d'Interès Cultural) per tal de protegir-lo davant possibles obres que afectin el citat edifici i així pugui gaudir d'una major defensa legal. ARCA encara no ha rebut cap tipus de resposta. Què hem de pensar, llavors, d'un Ajuntament que ni tans sols es digna a contestar una carta d'ARCA?

Esperam que aviat el Consistori informi a la citada entitat dels projectes que té entre mans, si és que en té qualcun. Per part d'ARCA es reparteixen fulls per tal que la gent llucmajorera pugui firmar i així donar suport a la proposta d'ARCA.

Segons es té entès el claustre del Convent serà en un futur el "Casal de Cultura de Lluçmajor"; un gran centre d'oci i cultura. Quins projectes es faran per tal de poder-lo restaurar i rehabilitar? En aquests moments "els tècnics de l'Ajuntament" no ho tenen molt decidit. Esperam que es prenguin decisions i mesures el més aviat possible per tal de poder salvar un edifici tan solemne i respectat com és el

Claustre del Convent i les seves pintures realitzades amb la tècnica de la grisella de gran valor pictòric i d'excel·lent valor dins la seva tècnica.

Quant a la Creu del Rei Jaume III al Camp de sa Batalla, el seu estat és, com va dir molt bé un periodista del diari *Ultima Hora* "de soledad y abandono". Ens trobam així amb un altre cas de deteriorament d'un monument de Lluçmajor. El passat mes de gener la creu va esser apuntalada ja que hi havia un cert perill d'ensorrament, amb una sèrie de fustes i ferros. Cinc mesos després, els tècnics de la Comissió de Patrimoni del Consell Insular de Mallorca van oferir ajuda econòmica i professional per tal de poder realitzar la restauració de la creu que commemora el 650 aniversari de la Batalla de Lluçmajor i de la mort del Rei Jaume III. L'Ajuntament va rebutjar les ajudes que Patrimoni oferia, al·legant que "els treballs són simples perquè la creu només s'ha desviat del seu punt natural". Segons va afirmar el batle Lluç Tomàs al diari *Ultima Hora* el mes de juny "la semana que viene los técnicos municipales se pondrán manos a la obra con el objeto de arreglar la preciosa cruz lo antes posible y evitar así que se produzcan daños mayores". Han passat 5 mesos i la creu, catalogada per Patrimoni per la seva simbologia històrica que representa i regulada pel mateix decret que les creus de terme, segueix exactament igual. Haurem d'esperar, com sempre passa, que hi hagi una desgràcia perquè es posi remei a la creu? Quant de temps haurem d'esperar a veure la creu i els seus voltants en un estat digne? Cal dir també que el passat 25 d'octubre es van complir el 650 aniversari de la mort del Rei Jaume III, i a Lluçmajor no es va commemorar amb cap acte. Què hem d'esperar d'un Ajuntament que no pot arreglar una creu en 10 mesos que han passat des que es va apuntalar?

Corren també la mateixa sort les creus de terme, catalogades per la Direcció General de Cultura. Moltes d'elles, quasi la majoria, presenten un estat deficient (erosió i brutor) que fa urgent una neteja i una consolidació de la pedra; a més, la creu es troba encastada al mur, la creu Daurada al carrer Ciutat i la Creu d'en Batle al carrer Orient. Les creus de terme situades fora del cas urbà presenten un estat molt deficient (erosió, brutor, vegetació, restes d'altres restauracions mal fetes) com seria per exemple la creu de ses Dones, la creu d'es Blanquer o d'es Gegant... Té l'Ajuntament algun projecte per restaurar les creus de terme? Seria interessant poder crear un cicle per tal de poder conèixer què eren i quina finalitat tenien aquestes creus de terme, a més d'indicar les seves dades i característiques en un rètol o placa per tal d'informar la gent.

Els molins serien un altre exemple d'abandó del patrimoni llucmajorer. El molí d'en Monjo, propietat de l'Ajuntament n'és un clar exponent. Situat enmig de la rotonda de devora el Cementiri, el molí ha de ser objecte segons el programa electoral del PP d'una "pròxima restauració, per tal de convertir-lo en patrimoni municipal. Esperam amb il·lusió aquest moment gloriós!!! Altres molins també necessiten una urgent restauració, els quals es troben però, en mans particulars. L'Ajuntament hauria de trobar alguna solució per aquest problema; igual que a les creus de terme, es podrien fer rètols per poder informar a la gent del poble dels molins que tenim a Lluçmajor, del seu nom, característiques...

Quin dia s'iniciaran totes les restauracions o rehabilitacions per tal de poder donar i mostrar al poble llucmajorer el seu patrimoni? Esperem que sigui aviat. Seria una llàstima que els nostres fills i néts no poguessin contemplar

i admirar unes pintures del segle XVII, un antic molí fariner...

Quin dia serà que l'Ajuntament ajudi els joves investigadors que estan interessats en la història, l'art, la cultura... de Lluçmajor? Desitjam que qualche dia, no molt llunyà es realitzin conferències, cicles, excursions, per poder els llucmajorers conèixer i estimar el seu patrimoni. És ben hora que l'àrea de Cultura es posi a fer la feina que li pertoca. ♦

Un jove historiador
Miquel A.

Intromissió intolerable de la Directora General d'Esports al club nàutic de s'Estanyol

Som soci del club nàutic de s'Estanyol i membre de l'Associació de veïns de s'Estanyol de Migjorn, favorable i defensora de l'ampliació del port, lamentant, això sí, el rebumbori i el conflicte més sonor que no real, general per uns quants protegits sembla ser per uns polítics amb ressentiment dins les venes, i indubtablement fora del nostre Club i Associació, com en mitjans de comunicació i en algun jutjat.

Estava convençut que formar part d'una associació privada era una cosa legítima i enriquidora i protegida per la Constitució, a més d'un dret fonamental, però malgrat tot, sembla que encara en aquesta illa això és il·lusori i molt difícil de creure. I dic això perquè el passat dia 23 d'octubre estava convocat a l'Assemblea general del Club Nàutic per a l'elecció de nous càrrecs i vaig quedar ben sorprès en llegir als diaris del dia 21, dos dies abans, el comunicat de la Directora General d'Esports titulat "Nota informativa de gran importància per als socis del Club Nàutic s'Estanyol i per al públic en general", en la qual es permetia el luxe d'afirmar i sentenciar que l'Assemblea era nul·la, a més d'advertir als socis que hi poguessin participar, de poder incórrer en alguna de les faltes greus tipificades a la normativa vigent d'aplicació. Llegesc la nota i em sent coaccionat i coartat en la meua llibertat, mai no podia imaginar aquest abús als drets i llibertats de la persona, concretament al dret a l'associació. Com una Directora General pot "amençar" a un col·lectiu amb imposició de faltes i sancions si van a una assemblea d'una entitat privada a exercitar allò que constitueix el seu dret constitucional a associar-se, i el seu dret a vot? Què hi ha darrera tot això, quins interessos mouen la Directora General i el seu comitè per a aquest "atracament"? Què pretenia amb aquesta nota? espantar, condicionar...?

De vegades és necessari conèixer el context i les circumstàncies que hi ha darrera de cada assumpte, per tal que cadascú en pugui extreure les conclusions que consideri. Primerament, el comitè de Disciplina Esportiva, adscrit a la Direcció General autora de la cèlebre nota, està integrat per un membre que està en el mateix despatx de

l'advocat que porta tot l'assumpte i litigis contra l'ampliació del port i plets contra la Junta Directiva, d'altra banda, desgraciadament, el contenciós de l'ampliació del Club s'ha convertit en un dels "arguments" de l'oposició dels partits de l'oposició de l'Ajuntament de Lluçmajor, i qui era el cap de l'oposició? D. Antoni Garcies, ara és ni més ni menys que Conseller de Presidència, que té com a secretari tècnic, l'advocat membre del Comitè de Disciplina Esportiva, que per "casualitat" fou alhora ponent i instructor de l'anul·lació dels expedients sancionadors dels quatre socis expulsats, i de l'expedient sancionador incoat a la Junta directiva que fou inhabilitada per 10 mesos dels seus càrrecs. Com és possible que amb tants membres que componen, catorze em sembla, hagin recaigut els dos expedients en mans de tan "il·lustres senyors"? Que cadascú tregui les seves conclusions.

No obstant, tenint en compte que l'Assemblea del dia 23 d'octubre era per al nomenament de nova Junta directiva, havent-se desenvolupat el corresponent període electoral, allò lògic si hi ha un grup en desacord, que presenti una candidatura alternativa, que proposi quins projectes i quines idees té, i intenti que la candidatura que presenta surti elegida per la majoria dels socis. Però, sembla que la lluita "personal" se continua fent a fora, tal com es va afirmar en la reunió del grup discordant l'estiu passat, que ho tenien molt bé políticament i defenestrarien la Junta directiva del club nàutic per via administrativa. Però el sistema democràtic no pot permetre l'actuació i la intromissió tan violenta que fa un òrgan de l'Administració en una associació privada, pesant alguns encara més com a opositors que no com a governants i d'altres com a advocats d'interessos particulars més que no com a membres d'un Comitè de caràcter públic. No confonguem el bé públic o l'interès general amb altres coses, tal com es desprèn de la nota, i molt menys deixau de fer demagògia barata amb els socis del club nàutic de s'Estanyol, perquè no som mercaderia de ningú; no ens condicioneu amb amenaces de sancions o faltes greus perquè l'únic que volem exercir és el dret d'associació, i deixau ja aquesta escandalosa intromissió en aquesta Associació. Convendria que la lleial oposició despertàs i començàs a defensar les llibertats i els drets d'uns ciutadans que estan essent perseguits, per haver comès l'únic "pecat" de voler ampliar i millorar les instal·lacions i augmentar la qualitat de vida de s'Estanyol. ♦

Pedro Bosch

Al grup de música tradicional "Espirafoç"

El dissabte dia 2 d'octubre, vesprada de la segona fira vaig assistir al concert que el grup "Espirafoç" ens va deleitar a tots els que estimam les nostres arrels, la nostra cultura i per més, la nostra música. Un agraïment particular ja que en les vostres actuacions sempre figuren "El sopar de matances" amb lletra de Maria A. Salvà i també el bolero "Espirafoç" que amb molt de gust vaig musicar per a vosaltres, ja que m'uneix una gran amistat perquè, tots sou músics de la Banda de Música de Lluçmajor que un dia, volguéreu formar aquest grup de música tradicional per donar a conèixer arreu els poemes, les cançons i tot el que forma l'entorn musical tradicional.

També aquesta iniciativa de fer i donar a conèixer amb la mostra antològica, l'exposició de tot tipus d'instruments que s'empraven per fer les vetlades, el ball de bot per les possessions, les matances on el ball no hi faltava i totes les festes que no hi faltaven els balls tradicionals. També a Damià Garcias pel treball de classificar i cercar les dates de fabricació dels instruments.

A l'exposició i trobarem: guitarres, amb les clavies de fusta, tamborino, guitarró, llaüt, bandúrria, flaviols afinats amb diferents tons, com per exemple: un flaviol de canya afinat amb "Re" després un flaviol de pastor afinat amb "Do". Corns de la mar, que antigament s'empraven a les torres de defensa per avisar de l'avanç de l'enemic i una gran varietat d'instruments de percussió des d'un timbal fins, a un manat d'"ungles de porc", ossos, gerra i ventador, i el bastó d'aigua que simbolitza la caiguda d'aigua per les roques del torrent.

Enhorabona per tant al grup "Espirafoç" per la iniciativa de fer la mostra antològica, a la comissió de cultura de l'ajuntament per donar suport, als propietaris de les eines de foravila que adornaren l'escenari de l'actuació i també a la fàbrica de sucs de Can Francesc Vidal a la qual m'uneix una amistat, perquè amb la vostra col·laboració endolcireu les boques de tots els assistents. ♦

Cristòfol Barros Vidal, músic

Fonda Pa - Pastisseria

Can Bagur

C/. Major, 79
Tel. 971 66 09 45
(Lluçmajor)

Li oferim el nou servei de buffets a domicili (freds i calents)

TALLERES NOGUERA

REPARACIONES EN GENERAL DE AUTOMÓVILES, MOTOCULTORES, MOTOSIERRAS, MOTOBOMBAS, CORTACESPED, ETC...

TALLER AUTORIZADO

PEDRO NOGUERA ENSEÑAT

diva motor s.a.

Calle Ripoll, 30 - Tel. y Fax: 971 66 22 13 - 07620 Lluçmajor (Mallorca)

Agraïment a Placertur

Una de les millors excursions realitzades aquest any, va ser la que vàrem tenir ocasió de disfrutar el passat dia 7 d'octubre. L'excursió va començar a les 9 h del matí, sortint cap a Cala Millor. Arribàrem a l'Hotel Don Jaime on vàrem berenar d'un extraordinari buffet. A les 11 h. "Placertur" va fer una demostració dels seus productes que ens semblen bons i interessants.

Devers les 12 h. partírem d'excursió, passant per Cala Bona, Son Servera, Era de Pula, Canyamel, recorregut molt tranquil i agradable.

A les 14 h., retornàrem a l'Hotel Don Jaime per dinar d'un buffet extraordinàriament preparat i va ser del gust dels nostres socis.

Ja l'horabaixa, es va organitzar un gran ball i una excel·lent actuació del cantant Pedro Granados, finalista del concurs "Lluvia de Estrelles" d'Antena 3.

De l'Empresa Placertur vàrem rebre un preciós regal, que rifàrem entre els nostres socis. Abans d'anar-nos-en els participants de l'excursió, rebérem un obsequi. A les 18 h., sortírem cap a casa i fi del viatge.

Des d'aquí volem agrair a l'empresa Placertur que ens fes passar tan agradable dia de festa. ♦

Associació de pensionistes i jubilats de la 3ª edat de C/San Juan, 7. Lluçmajor.

ja no era al Mollet. I no hi era perquè el president del Club li va dir "Guillemet, aprofita, no siguis beneït i vine al club, que vos trauran defora i tothom voldrà venir i no tendràs lloc". I en Guillemet, obeïnt, no les ordres de la Conselleria sinó las del seu únic president, va partir com un llamp. I després li sap greu i envia una instància a la Conselleria i demana que treguin tothom defora. La instància que tots els usuaris coneixen li va costar alguna discussió amb antics coneguts seus. O sigui, ja va aprofitar. Després diu que "als que es varen negar a desallotjar el mollet", "han insultat, amenaçat i dividit el poble", "als que han romput les portes i han fet el seu negoci particular".

El Sr. Salom sap qui són els que insulten i agredeixen, qui són els condemnats judicialment per coaccions, qui són els violents. Una persona que falta a la veritat cada vegada que parla, una persona amb una mania persecutòria cap al Mollet. Una persona ofuscada, cegada i que equivoca la seva ira i l'adreça al Govern de Progrés i no cap als jutges i cap al conseller que formava les ordres.

Una persona a qui atribueixen la idea de voler fer un "frit de freixura" quan traguessin els usuaris del Mollet i fer una gran festa damunt el Mollet. Tot s'Estanyol ho diu. No ha pogut menjar "freixura de pore" a la nostra salut. Qui divideix el poble? No serà aquest senyor i els seus amics? No seran les instàncies que escriu i les cartes?. I el que és més gros és que tothom sap que no les escriu ell. Fixau-vos com a la carta en un moment diu "i en un altre si dic". Això no ho escriuen els advocats? O la "gent senzilla" que diu que és? Com diu que vol viure en pau i es passa el dia pegant cosses? Li fa mal un peu i és de les cosses que ha pegat. Allò que no perdonen és la "festa de les coques". Festa que es va fer per dir adéu a l'estiu i celebrar l'apertura del Mollet. Festa que es fa amb els doblers de l'Associació d'usuaris i de Veïnats. Demanau-ho als proveïdors de begudes. I les coques són fetes per les famílies de s'Estanyol, de manera voluntària i altruista i per compartir un vespre de joia. Però això els sap greu. Molt de greu. Que hi participin més de dues-centes famílies, més de sis-centes persones i que aportin menjar i beure de la seva butxaca, els sap greu. Els fa mal. No ho entenen. Sols les persones solidàries i de bon veïnatge entenen aquest fet. Els que mai no han aportat res, que sempre miren per ells, que són els verdaders aprofitats, que no tenen amics ni veïnats no ho poden entendre. És superior per a ells. Els supera. Ah! Per cert, cap responsable del nou Govern, va venir amb cotxe oficial, escolta o seguici. Venien a títol personal, ni pujaren a l'escenari. Però això també els supera. No consenten que l'ampliació no es faci, que els usuaris le-gal-ment continuïn al Mollet i que el nou Govern vengui a sopar amb uns veïnats i amics.

El Sr. Salom se sent humiliat, ofès i insultat. I demana: "Qui tornarà els danys i perjudicis, les ofenses i insults per haver complert la llei?" Ell, de llei, no en va complir cap. Se'n va anar abans, molt abans. Jo li dic, no renunciï, reclama, torni al Mollet per fer una "freixura de pore". Torni i segueixi el seu apostolat de persecució, infàmies i mal rotllo. Torni a ofendre, torni a les instàncies i a les cartes, torni a firmar el que li escriuen els altres; a veure qui se'l creu. A veure qui li fa costat. Qui s'asseu amb vostè. Ah! Per cert, memòries al seu president "inhabilitat". ♦

Junta Directiva de l'Associació d'Usuaris del Mollet de s'Estanyol

20

Contesta al Sr. Guillem Salom

Sra. Directora:

Li pregaria que publicàs aquesta carta en referència a l'escrit del Sr. Guillem Salom.

- Aquest senyor escriu que li pareix "xocant" que la Consellera de medi Ambient obri el Mollet essent un acte de política social i posant les coses al seu lloc. Li molesta que vagi amb cotxe oficial i amb la complicitat d'"uns aprofitats".

Ara veurem un exemple d'"aprofitat". Molt abans d'arribar l'ordre de caducitat d'amarrament, el Sr. Salom

ASSEGURANCES

Agència Lluçmajor

Ramon Nicolau S.L.

(Peugeot)

ZURICH

C/ Marina, 104 • Tel.: 971 66 05 21 (Lluçmajor)

Xerrades de cafè

La creu, les motos i el medi ambient

Un que escoltava

- Què passa amb la creu de la carretera de Palma?
- Aquesta que recorda la Batalla de Lluçmajor, on mataren el rei Jaume Tercer?
- Sí, aquesta.
- Idò pareix que cau, i l'han apuntalada, esperant, diuen, que la reforcin de bell nou.
- I fa molt de temps que està d'aquesta manera?
- Jo no ho sé, però això no té gaire importància, perquè la qüestió és que quan l'adobin, la reforcin suficientment per tal que no torni a caure.
- A més, ja sabem que les coses "de palacio van despacio"...
- I, com que és un monument decoratiu, amb xipresos que l'envolten, el que és important és que sigui net i vistós.
- No, idò aquests contenidors que hi ha devora no són gaire apropiats per recordar la memòria del Rei de Mallorca.
- En no ser per recordar-nos que tots ens convertirem en fems...
- Tal vegada els responsables de l'Ajuntament consideren que són més importants els contenidors que no la creu.
- És que no els poden posar a la carretera...
- Però, no hi ha altre lloc més apropiat que devora la creu?
- La culpa de tot aquest rebombori la té la premsa, que va publicar la foto i un comentari sobre aquest lloc, perquè si no molt poca gent s'hauria temut d'aquest fet.
- Jo crec que tanmateix l'adobaran, la creu, quan podran.
- Una altra notícia és que diuen que l'Ajuntament vol prohibir la circulació d'aquestes motos que fan més renou i fum del que és normal i espenyen el medi ambient.
- Per ventura organitzaran una brigada aposta per això...
- És que també necessitaran uns aparells per poder mesurar el renou de les motos, si passen del que és permès.
- Això que et dic, serà molt complicat.
- I sense comptar la reacció dels propietaris d'aquestes motos, que pareix que no tenen altra jugueta ni diversió.
- No importa generalitzar, perquè n'hi ha molts que tenen moto i no la tenen per divertir-se.
- El que pens de tot això és que abans de fer una llei, s'ha d'estudiar bé si la poden fer complir i castigar els infractors.
- Sí, perquè si ens acostumam a no complir-les, l'anomenat Estat de Dret de la democràcia, aquesta cau amb els seus pilars.
- Sí, com la creu de la Batalla. ♦

C/. GRUP ESCOLAR, 68
LLUCMAJOR
TEL.: 971 12 10 81

Gimnàs a Punt

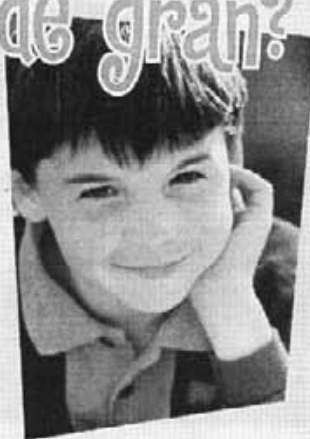
ACTIVITATS PER A TOTA LA FAMÍLIA

JAZZ	TAEKWON-DO
AERÒBIC	HAPKIDO
STEPS	MANTENIMENT
AERÒBIC INFANTIL	SAUNA
GIMNÀSTICA ARTÍSTICA	SOLÀRIUM
	MASSATGES

SALA DE MUSCULACIÓ AMB
LA MÉS MODERNA MAQUINÀRIA

700 M² D' AMPLES I COMFORTABLES
INSTAL·LACIONS AL SEU SERVEI

Mamà, i tu,
què vols ser
de gran?

PLANS
de PENSIONS
"SA NOSTRA"

La seva resposta, en bones mans

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

De noms i de llocs

(LXVII)

Ses Comes

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A. M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

Francesc Mir i Tomàs és l'entrevistat d'aquest mes i ens parlarà de **SES COMES**. Cal explicar què és una coma. Una *coma* és una depressió gran, o comparativament gran, i plana, amb no gaire rost. A causa de les característiques físiques o de l'orografia del terreny aquesta finca rep aquest nom.

Abans de començar l'entrevista cal assenyalar que un dels trets que caracteritza **SES COMES** és el desnivell del terreny que divideix la finca en dues parts: la primaina i el xaragall. La primaina comprèn: *Sa Tanca de s'Era*, *Ses Figueres de Moro Velles* o *S'Hortet*, *S'Hortet Vell* i *Sa Primaina des Planter*. El terreny de la primaina és maressós damunt d'una capa d'argila. El xaragall té la gruixa de la terra més grossa i comprèn: *Es Sementer de Davant Ses Cases* i *Es Planter*.

Francesc, ens podrieu dir quins són els topònims de la finca?

Sí, si ens situam a l'esquerra del mapa distingim:

S'Avenç de Ses Comes.

Es Figueral, sembrat de figueres. A una zona d'aquesta tanca li diem *S'Embut*, ja que s'estreny, on trobam unes pedreres d'origen talaiòtic. Encara queden pedres d'entre les quals en destaca una on encara podem veure, perfectament, les marques d'extracció d'una pedra de molí.

Sa Tanca de s'Era.

Ses Figueres de Moro Velles o *S'Hortet*.

S'Hortet Vell.

Sa Primaina des Planter, fa una elevació d'uns dos metres. La terra és

Ses Comes

call vermell i tapiot dur.

Sa Pleta, actualment garriga.

Es Planter, anomenat d'aquesta manera perquè, quan el pare del conco Joan va sembrar ametlers, va fer el planter aquí.

Sa Vinya, actualment sembrada d'ametlers. Abans era una vinya fins que la fil-loxera la va matar. Podem distingir-hi dos redols de terra diferents, hi ha una zona de primaina i l'altra de xaragall.

Al carrer de l'Esperança, a la posada de **SES COMES**, hi ha un cup i alguns cubells que servien per fer el vi que produïa la finca. Quan la fil-loxera matà les vinyes varen quedar els parrals que encara en feien. Com que la producció del vi havia mancabat ja no s'utilitzava el cup, ara usaven els cubells, fets de fusta, que tenien una forma cònica amb unes pots damunt per a poder trepitjar-hi el raïm.

S'Hortet Nou.

Es Corral des Sestadors.

Es Figueral de sa Pleta Nova.

Sa Pleta Nova.

Sa Tanqueta, antigament *Sa Pleta Nova* i *Sa Tanqueta* era tot una pleta. Hi havia un rota situada dins el que actualment és *Sa Tanqueta* que pegava a *Es Planter*. Fa més de seixanta

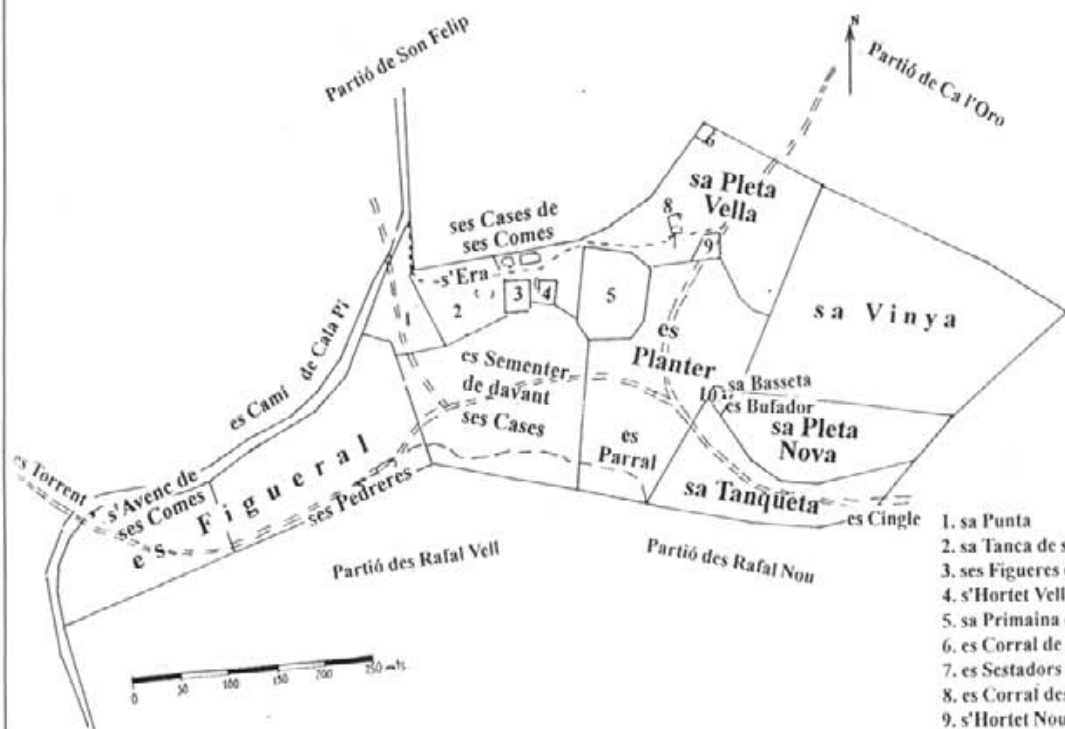
anys que l'eixamplaren, a la rota, fins a la voreta de **Es Rafal Nou**, aleshores varen fer una paret que va dividir la pleta en les dues tanques abans esmentades.

Es Bufador, situat dins un corralet de figueres de moro que hi ha a un cap de *Sa Pleta Nova*, devora *Sa Basseta*. Quan volguérem engrandir la bassa tot el que havíem picat va passar per ull, és a dir, ens trobàrem amb un terreny buit, amb coves. Si hi posam un capell damunt el vent el tira a l'aire. Actualment *Es Bufador* serveix de cau als conills.

Es Cingle, el torrent no fa un talús poc marcat, al contrari fa un penyal tallat d'uns 5 metres d'altària, aquestes penyes reben aquest nom. Podem veure-hi algunes murteres.

Es Parral.

Es Sementer de Davant ses Cases, més o manco a l'indret de *S'Hortet* hi férem alguns clots, en un primer moment trobàrem roca, però, després trobàrem buit. Està ple de llivanyes i la roca és brescada d'aigua, té àrees cristal·litzades. És terreny càrstic a causa de l'erosió de l'aigua. En aquest sementer hi ha alguns garrovers del dimoni que és un arbust amb fulles grossetes. Deu el seu nom a

1. sa Punta
2. sa Tanca de s'Era
3. ses Figueres de Moro Velles o s'Hortel
4. s'Hortel Vell
5. sa Primaina des Planter
6. es Corral de sa Truja
7. es Sestadors
8. es Corral des Sestadors
9. s'Hortel Nou
10. es Figueralet de sa Pleta

TELYCO

LLUCMAJOR S'ARENAL

**Nuevo domicilio
Plaza España, 54**

Grupo Telefónica

- Alta de Líneas Telefónicas.
- Teléfonos Básicos, Inalámbricos, Contestadores.
- Teléfonos Móviles.
- Fax (papel térmico y normal).
- Centralitas telefónicas.
- Contratos de Mantenimiento.
- Venta y Reparación de Equipos Telefónicos.

Distribuidor Oficial:

MoviLine

Movistar

Plaza España, 54 - 07620 LLUCMAJOR - Tel.: 971 12 10 83 - Fax: 971 66 40 46
 C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 971 27 34 06 - Fax: 971 25 02 71
 C/. Trasimeno, 16 - 07600 S'ARENAL - Tel. y Fax: 971 26 93 10
 C/. Ciceró, 3 - 07007 Can Pastilla - Tel. y Fax: 971 26 62 32

Francesc Mir i Tomàs

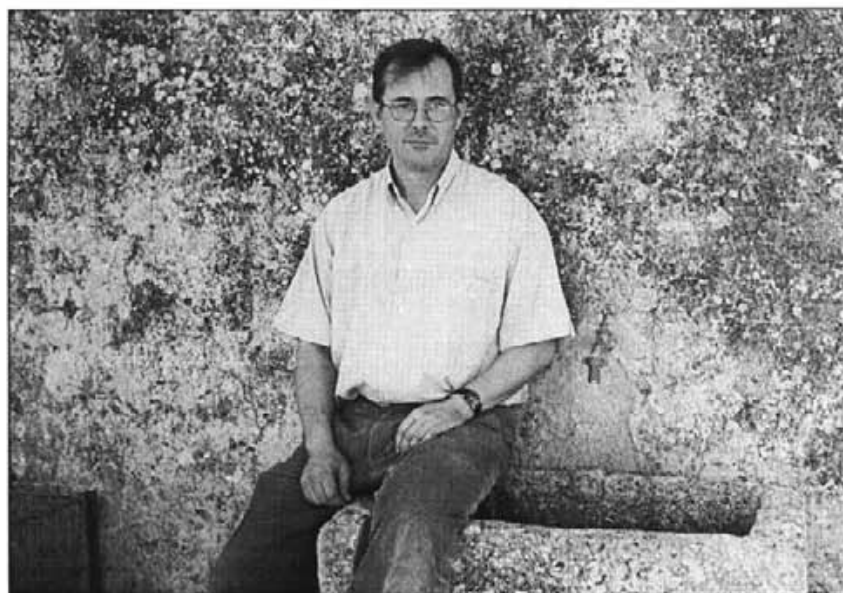
l'olor desagradable que la planta desprèn com a advertència del seu caràcter verinós.

Què ens podríeu dir dels torrents de SES COMES?

Bé, els torrents, algunes vegades, donen maldecaps perquè tomen parets. Podem distingir diversos branccals dins la finca: un ve de *Cala Pastera* de **Son Felip**, el segon ve d'*Es Sementer de s'Aljub* i entre a la finca per dins *Sa Punta*, el tercer ve de **Ca l'Oro** per dins *Sa Pleta Vella* i *S'Hortet Nou*, el quart ve de dins *Sa Cometa* de **Ca l'Oro** travessant *Sa Vinya*. Es junten el primer i el segon brancal amb el tercer formant una espècie d'illa dins *Sa Tanqueta*, un braç passa per *Es Parral* i l'altra per baix de la primaina i es separen dins *Es Parral*. **Recordau alguna torrentada?**

Sí, m'han contat la torrentada que va fer dia 26 de setembre de 1961, aquest dia el torrent se'n va dur totes les parets que va trobar, el cabdal del torrent feia l'amplària de mis sementer. Se'n dugué la paret nova d'*Es Figueral*, la paret que separa *Es Figueral* i *Es Sementer de Davant se Cases*, la que separa *Sa Tanqueta* i *Son Roca des Rafal Nou*. Per arreglar-ho, construïren a les parets uns portells utilitzant els ferros dels parrala que ja s'havien llevat. Amb els ferros feren unes barres de través per deixar passar l'aigua. Els portells tenien uns tres metres d'amplària i s'alçaven uns quaranta centímetres del sòl. A la paret de *Son Roca* en comptes de deixar un portell n'hi deixaren dos.

L'altra torrentada grossa va ser

dia 12 d'octubre de 1994, va tornar envestir des de sa punta del *Sementer des Sestadors* de **Son Felip**, quan va arribar al *Sementer de Davant se Cases* l'aigua duia l'amplària de tota sa punta, feia por.

Com és la terra de SES COMES?

El xaragall és una terra de color blanquinós, si hi fem clots per a sembrar arbres a alguns redols trobam un terreny argilós, com a guix, en canvi, a altres redols l'argila és mesclada, fa com a sostres. A alguns llocs la gruixa del sòl és grossa, la qual cosa fa que fins, aproximadament, els dos metres no trobam fort.

Per què creieu que hi ha tanta terra a la finca?

Podríem dir que per dos fets: per una banda l'erosió de l'indret i, per l'altra, perquè el torrent l'ha transportada.

Quan volguérem fer els clots dins sa primaina d'*Es Planter*, a *Sa Pleta Vella* i a *Sa Tanca de s'Era*, per a sembrar-hi figueres el sòl feia tres capes: la primera era call vermell, la segona era un tapiot maressós i, la tercera era argila blanquinosa.

Cap al centre del torrent trobam còdols i graveta petita, mig rodona, en canvi, les voreres són més argiloses.

La roca és viva, blanca, calcària i molt dura.

Per la manera de parlar es veu el vostre gust per la terra, heu fet alguna repoblació d'arbres dins SES COMES?

Bàsicament he sembrat ametlers, sobretot a *Es Sementer de Davant se Cases* i a *Es Planter* que abans eren terres de conreu, sense arbres. Cal dir que hi havia algunes oliveres i algunes alzines, però poques, devora els parats. Els parats servien per aguantar els desnivells de devers trenta o quaranta centímetres que feia el sòl. No eren ben bé uns marges, eren més petits.

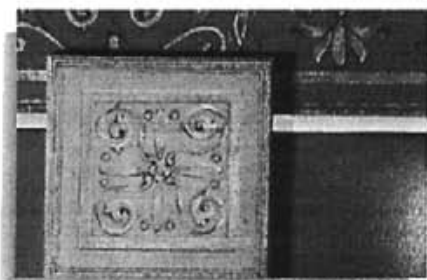
Quins són els arbuts que trobam a les voreres del torrent?

Entre d'altres podem trobar: santjoaní, mareselva, esparguera, socarrrell, "erocus minimus", rapa blava, llampúdol,...

Volem donar les gràcies al nostre entrevistat pels moments que ens ha dedicat i que ens han permès veure quina és la toponímia de **SES COMES**. Moltes gràcies. ♦

Torrentada a Ses Comes, 12/10/1994

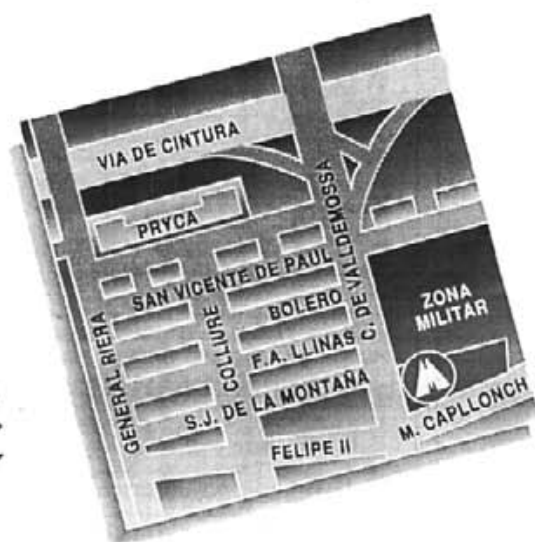
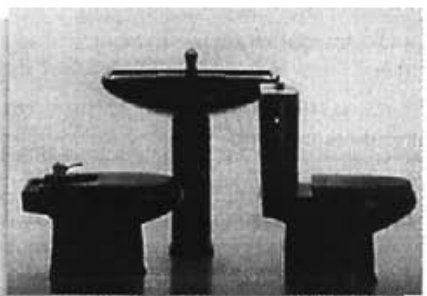

BANYS, TRESPOLS I REVESTIMENTS,
CALEFACCIÓ, AIRE CONDICIONAT...

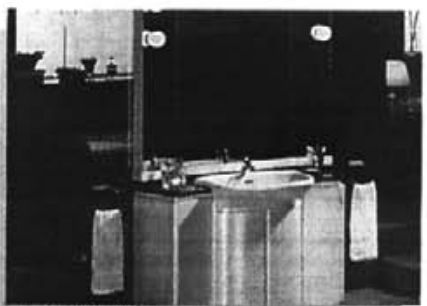

TOT

de Massanella

Roca

MASSANELLA S.A.

Ctra. de Valldemossa, 44. - Tel 75 03 45 - Palma

Ximbombers de "Ca'n Moret"

I.Barceló
A.Monserrat

El cafè de ca'n Moret es trobava al cantó entre el carrer de Gràcia i el de Jaume II, on actualment hi ha la botiga de comestibles d'en Rafel Prohens.

Aquest cafè fou duit primerament pel padri d'en Maties Noguera (mestre de Ses Escoles), que després s'establí a Plaça, al bar Novedades (a ca'n Ganones). Quan se n'anaren a Plaça, hi entrà en Bartomeu Julià (a. Ratat) i després d'ell, hi entrà la família Serra-Salom. Va ser en aquest temps, devers l'any 1942, quan es va fer aquesta fotografia.

El cafeter era l'amo en Pere Antoni (a. Brou) i tenia tres fills: en Jaume, n'Antoni i n'Antònia.

Al cafè hi havia un grup de pescadors de canyeta (quinze o setze) que s'hi reunien; a l'escala hi guardaven les canyes. Els caps de setmana se n'anaven a pescar a les penyes; era tanta l'afició, fins i tot en aquell temps, quan quasi no n'hi havia, compraren un cotxe. Quan faltava el xofer se n'hi anaven amb bicicleta. En Toni, el fill de l'amo, hi solia anar i quan ho feia, feia d'enllaç anant de pesquera en pesquera i passant les notícies d'uns als altres. Quan anaven a pescar a la zona de s'Estanyol feien pouada a n'Antoni (a. Pitjapalla) que també era aficionat a la pesca. Entre els pescadors hi ha-

via en Benastreta, en Tarrola, en Toni Gamba, en Curtets...

D'aquesta tropa sortí el grup de ximbombers.

En un principi començaren amb una sola ximbomba, feta d'un buc per a abelles (a la foto la toca en Miquel (a. Busca). Començaren a tocar en un racó del cafè i en dos anys la cosa va créixer molt.

Tocaven sovint, sortiren qualche vegada del cafè per anar a tocar a algun altre on els convidaven, però generalment ho feien a ca'n Moret.

Quan hi havia ximbombades hi anava gent dels voltants. La gent no hi cabia i havien d'escoltar des del carrer. Per tal que els poguessin sentir i a causa de la calor que feia a l'interior del local, havien d'obrir portes i finestres. Com a mostra del que representaven aquests actes, com a novetat i element de distracció d'aquell Lluçmajor de finals de la Guerra Civil, direm que fins i tot gent amb les condicions físiques del "Mut Soler" (l'home era cec i mut) no dubtava a desplaçar-se tot sol des del camí de Campos, on vivia, fins al cafè per disfrutar de la festa.

Segons ens han contat, malgrat del seu estat, quan començaven a sonar les ximbombes es posava a dur el ritme amb les mans i així participava de la bulla.

Quan hi havia més truí era pels Darrers Dies. Es feien bunyolades i hi havia festa i sarau per llarg. En el moment en què el grup es troba al punt més àlgid de la seva existència, s'improvisa un entarimat i per fer-lo més atractiu, es va fer un cel rals d'esparraguera que abans havien submergida dins calç. Així taparen els llenyams i recabaren la bellesa de l'escenari.

Aquest grup de ximbombers durà devers dos o tres anys. Quan als altres cafès sorgiren altres colles i començà la competitivitat, ho deixaren anar i es dissolgueren.

Agraïm la col·laboració de tots els que ens han informat i fet possible la identificació de les persones retratades, i en especial a mestre Antoni Serra Salom (a. Brou) i també al seu germà Jaume i al cunyat Antoni Mas.

NOTA: Al número anterior d'aquesta revista, a la foto "PARRUQUANS DE CAS PAGARROT", el núm. 22 és en Rafel Tovar, el 27 és en Bartomeu Salvà (a. Campaner) i el 28 en B. Coll (a. Madora).

26

Funeraria

Mare de Déu de Lluç S.L.

A. SASTRE

C/ Revolta, 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

Amb la finalitat de poder prestar els serveis funeraris sense necessitat que la família s'hagui de molestar per ser ben atesa, tant a Palma com a Lluçmajor, posam a la vostra disposició el telèfon de servei permanent: 971 62 01 46, i a Lluçmajor vos atindrà personalment el nostre representant, al C/. Ciutat, 127-1r, Tel.: 971 66 18 62

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Lluçmajor)

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

- 1.- Monserrat Ordines (a. Cabrer).
- 2.- Gabriel Martorell (a. Carboner).
- 3.- Jaume Puig (a. Baralleta). El director del grup.
- 4.- Pere Bonet.
- 5.- Mestre Antoni Janer (a. Calco). Paredador i glosador.
- 6.- Miquel Roca (a. Busca).
- 7.- Esteva Llompart (a. Curt).
- 8.- Damià Llompart (a. Curt).
- 9.- ...
- 10.- Pau Martorell (a. Carboner).
- 11.- Esteva Salvà (a. Meco).
- 12.- Jaume Puig (a. Baralleta). Fill.
- 13.- Maties Llompart (a. Diego). Porter del C.D. Lluçmajor.
- 14.- Antoni Serra (a. Brou). Fill de l'amo del cafè.
- 15.- Bartomeu Julià (a. Ratat). Anterior amo del cafè.
- 16.- Mestre Miquel Coll.
- 17.- Mestre Joan Garcias (a. Peixet). ♦

expert

ELÈCTRICA

Sens dubte te convencerà

Aquest mes la millor oferta en **Telefonia Mòbil MOVISTAR**.
 Telèfons des de **3.000 PTA.** i quota de connexió gratis (del 3/11/99 al 15/11/99)
 (Donant-vos d'alta al vostre establiment **EXPERT**)

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

L'illa dels arbres

Josep Sacarès
Fotos: Antoni Monserrat

Mallorca històricament ha estat descrita pels nombrosos visitants amb diferents adjectius, com l'illa de la calma, l'illa de la llum, etc., etc., adjectius tots ells afalagadors.

No és escaient per no cansar, recapitular les diferents definicions de la nostra estimada illa; des dels clàssics de la història antiga, grecs i romans, passant pels àrabs, catalans i els innombrables viatgers del segle passat, com naturalistes, geògrafs, enginers, pintors, aventurers, etc.

Però, de totes les descripcions que han intentat SINTETITZAR la nostra illa citaré la del geògraf BRUNHES, que encunyà la frase L'ILLA DELS ARBRES, referint-se als arbres agrícoles quedant bocabadat pel que veia per primera vegada, filassades i filassades d'arbres ben arrencades i en -llubia- pels quatre costats de, ametllers, garrovers i figuerals com si fossin un exèrcit format a punt per passar revista.

Ben enfora estam de les foraviles ben duites, de quan els botànics estrangers desesperaven per la falta de males herbes que cercaven als camps de conreu mallorquins per formar el seu herbari.

Mallorca abans del bomm turístic era un MUSEU VIVENT, quant als arbres fruiters de conreu. Un reducte privilegiat de gran riquesa genètica acumulada en el decurs dels segles mitjançant una selecció empírica de castes efectuada pels nostres foravilers, a més de les introduccions de

més varietats via vaixell de comerç, conqueridors i repobladors d'altres indrets de la conca mediterrània, la seva ribera i illes.

En resum, la selecció local i la introducció forana foren una necessitat peremptòria pels nostres pagesos empesos per les onades de fam cícliques causades per l'aïllament i les seculars sequeres, en un medi climatològicament hostil, sec, que produïen una ferotge autarquia subsistencial dels nostres avant-passats en el seu llarg recorregut històric.

Les necessitats esperonaven l'enginy dels nostres camperols, assolint una adaptació de l'home al medi agrícola, mitjançant els arbres de secà, en aquest cas, amb resultats de vegades espectaculars quant a l'anyada, dels baixos i la segona collita dels alts, baixos i alts, el vell somni de la pagesia mallorquina.

El nostre patrimoni genètic ve avalat per un inventari nombrós de castes (sovint un veritable desgavell). Un centenar de figueres, més de quatre-cents ametllers, una vintena de garrovers i... filassades de pomeres, albercoquers, magraners, pereres, pruneres, ceps de taula i de cub, etc. etc.

Mallorca és un món en petit, quant a varietats autòctones d'arbres fruiters d'una gran riquesa varietal, el viver genètic més important de la Mediterrània, però molt vulnerable i fràgil en tots els sentits, quant a modes i costums foranes, per allò que les coses de defora i noves sempre són millors, cal defensar i conservar les nostres castes.

Els camps experimentals agraris

Els camps experimentals agraris tenen una llarga experiència a Mallorca, són els hereus especialitzats en el conreu arbori dels Jardins Botànics creats a París i en el nostre cas a Espanya en els segles passats.

El fil conductor de cap enrera ens du a la gran labor realitzada fa més de 200 anys per la SOCIEDAD AMIGOS DEL PAIS, a la feina efectuada a la GRANJA de Ciutat, camp experimental i escola de camperols des de començament de segle, i avui tenim el camp de sa Canova d'Artà de Sa Nostra, els innombrables camps dispersos de La Caixa, La Fundació Jardí Botànic de Sóller, amb el seu banc de genoplasm, dirigit pel senyor Josep L. Gradaille. A nivell particular cal destacar el de Son Mut Nou de l'apotecari Montserrat Pons i Boscana de Can Prim, amb un planter d'unes 500 figueres de diferents castes (fins a 60), el del dentista Mir a Ses Comes, amb plantes autòctones i viver de la nova varietat de pinus siciliae endèmic de Sa Marina, el del que suseriu a Míner enfocat a les figueres, aquests tres camps ubicats al nostre terme llucmajorer. I finalment el de Son Pax seu de La Fundació Illes Balears a Ciutat i el de Son Lladó a Campos del qual recentment se n'han publicats els resultats. Bé aquesta llista és incompleta, però a grans trets es podem considerar els més importants de l'illa.

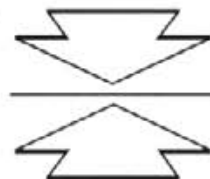
"La Sociedad de Amigos del País", l'empirisme dels nostres avis,

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17'30 a 20 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

l'afany de progrés i millora generà la llavor de la implantació i conservació a Mallorca dels dits camps experimentals.

En resum, les fundacions són els grans benefactors del camp (en aquest cas) dins del marc ideològic i material de les inquietuts camperoles que a més de conservar les castes autòctones, recullen, organitzen, ordenen i rigoritzen les col·leccions dels arbres i són focus emissors en la implantació a l'illa de noves varietats, noves tècniques culturals, assessorament i divulgació, facilitant la col·laboració entre pagesia, universitat, govern, ajuntaments, cooperatives, etc.

També hem de destacar que les experiències de resultats negatius serveixen per no caure en el mateix error, que cal no repetir, per tant és feina positiva.

Un dels grans errors sostinguts fins ara era que l'olivera tenia un límit altitudinal i que per baix dels 250 mts, no fruitava bé, els experiments de Son Lladó han demostrat l'error, triant les varietats i la feina ben feta i d'hora produeixen bé i en quantitat.

Cloenda

I per finalitzar voldria demanar; fer unes rogatives per al nou mil·lenni.

La primera que aquests camps experimentals serveixin per recuperar les 30.000 quarterades que es conreaven a mitjan segle passat al nostre terme.

La segona encoratjar els pagesos perquè l'agricultura no sigui etnologia, a cuidar amorosament els nostres camps, que no tornin ermasos o cases mal garbades i desarrelades.

La tercera, no posar-ho tot al monocultiu del turisme, jugar-ho tot a una carta es suïcida, defensar la nostra agricultura és defensar el paisatge, en definitiva el TURISME, ambdós patrimoni de Mallorca.

La quarta implicar la indústria hotelera i sinèrgies, que ajudin a consumir productes de l'illa, que assu-

Pinus Ceciliae a Son Albertí

mesquin que tots anam al mateix vaixell.

La quinta que el Govern Balear, el Consell i els ajuntaments ajudin més.

La sexta que els pagesos, ells que saberen descobrir i conservar aquesta gran riquesa de castes no s'abando-

nin dins un món globalitzat amb una aclaparadora alineació estandaritzada i homogenitzadora i potser autodestructiva; parl del consumisme cec o induït per les grans superfícies comercials, veritables focus de poder econòmic quant a l'agricultura, *elegeixen que hem de consumir, quines castes i de quin país.*

Salvem la individualització creativa i enriquidora dels diferents noms, formes, aromes, gusts i colors de la gran riquesa varietal dels nostres fruits, que no s'esborrin les nostres arrels camperoles diferencials.

L'arboricultura podria ser una via complementària a cavall entre l'ecologia dels boscos, les marines, les muntanyes i la indústria hotelera, veritable motor de l'economia il·lenca.

I sobretot demanar al nou segle que la nostra estimada Mallorca torni a ser L'ILLA DELS ARBRES, que les nostres millors terres cuitores de call

vermell tornin a ser el verger que eren abans.

Pensem com hem dit altres vegades que els arbres i els llibres necessiten molt de temps i d'esment per fruitar. ♦

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

PEUGEOT

C/. MARINA, 104 - TEL. 971 66 05 21 - EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

Als 650 anys de la batalla de Lluçmajor

Bartomeu Font Obrador

*Amb volença qui mai falla
d'un tal mort sentint-se hereu,
al vell Camp de la Batalla
Lluçmajor signe amb la Creu.*

Maria Antònia Salvà,
"In memoriam" (1949)

Hi ha polítics i també cronistes àulics i historiadors de cambra que pretenen aconseguir coses impossibles, com per exemple, que no existesquin els successos que s'esdevingueren. Això poden ésser cabòries de poetes i admiradors, però no d'historiadors ni de cronistes. Es pot desenvolupar el present i tal volta el futur, però mai no refer el passat, encara que aquest fos ple de desventures, com la mort d'un rei i la fi d'un regne.

A *La Palma*, el 25 d'octubre de 1840, Tomàs Aguiló publicava un article històric dedicat a la Batalla de Lluçmajor i posava tot l'accent en les diferències dels reis de Mallorca i d'Aragó: "Jaime y Pedro, como César y Pompeyo, alimentaban el odio en su corazón. Aquél deseaba alzar su corona al nivel de la opuesta porque no quería superior, éste anhelaba verla en sus sienas porque no quería igual". Al mateix número del renai-xent *Semanario de Historia y Literatura*, Josep Mª Quadrado donava a conèixer un llarg i consirós poema titulat *El último Rey de Mallorca. 1349*, del qual escollim aquests versos:

*Y éramos tres mil guerreros,
veinte galeras la escuadra,
y blando y próspero el viento,
y en la alta popa el monarca.
La isla risueña se veía
dormida sobre las aguas,
cual esposa que en su lecho
al ansiado esposo aguarda.
La saludábamos todos
con el grito o con las armas,
con su relincho el caballo
y él inmóvil con sus lágrimas.
Él saltó primero a tierra,
y besándola exclamaba:
"Dame un trono o dame tumba..."
Y ni tumba le guardaba.
¡Ay rey vendido y triste!
¡Ay reino ingrato que otro rey quisiste!*

El poeta Jeroni Rosselló, a la poesia *Lo Rei occís* introdueix dos corbs dialogant dalt del Puig de Randa, del gran festí que els ha aparellat un gran carnatge que hi hagué la vespre:

*Famolencs ne són ambdós;
per ço abans de prendre el vol,
son bec en la roca esmolen
e l'un a l'altre respon...*

El poeta llucmajorer Sebastià Guasp al seu romanç *Jaume III de Mallorca* fa memòria del cos escapçat quan es va depositar a l'esglesia la nit de la tragèdia:

*Finí, Mallorca, ton regnat;
la teva fama benaurada:*

*lo Rei en Jaume està difunt
dins una caixa segellada.
De Lluçmajor, colrat i humil,
dintre l'església l'han portada
els ufanosos vencedors
en la batalla malaurada.*

Jaume III, el cunyat del qual li negà el repòs a la seva terra, son regne de Mallorca, després de cinc segles i mig, fou rescatat i portat, des de València, l'any 1905 per disposició del rei Alfons XIII i, després de desembarcat del *Vicente Yáñez Pinzón*, rebé els honors propis de sobirà mentre disparaven els canons de Sant Pere, sonava la marxa reial i repicaven les campanes de totes les esglésies.

L'any 1927 Lluçmajor que des de Pau Piferrer havia rebut tantes crítiques per haver negat un record al desventurat Jaume III, erigí un digne monument a la seva memòria, projecte de l'arquitecte Antoni Rubió i Bellver, deixeble de Gaudí, que coronà un grup en bronze representant l'infant Jaume. L'escultor Josep Mª Camps i Arnau plasmà la figura de l'hereu de la corona de Mallorca aixecant la bandera del reialme amb una mà i sostenint el cos del seu pare vençut i mort amb l'altre.

La primavera del 1947 es dugué a terme la restauració de la capella de la Trinitat de la Seu de Mallorca per l'arquitecte Gabriel Alomar el qual també intervingué en la recuperació del Palau Reial de Perpinyà. Mallorca volgué dignificar el sepulcre del rei

AIRE GRATIS

O DESCUENTO EQUIVALENTE

HASTA FIN DE MES, AIRE ACONDICIONADO DE REGALO
O DESCUENTO EQUIVALENTE EN EL HYUNDAI ACCENT.

Acércate a un concesionario Hyundai y empieza a disfrutar del frío

como a ti te gusta. Porque hasta fin de mes, Hyundai te REGALA
AIRE ACONDICIONADO o DESCUENTO EQUIVALENTE en el Accent.

3 años gratis

HYUNDAI ACCENT DESDE 1.381.000 PTAS. / 8.299,92 EUROS

Conduce una gran marca

Sanc a Sant Joan el Vell, fent esculpir la seva estàtua ja cent. Jaume II i Jaume III foren honorats amb el trasllat de les seves despulles als nous sepulcres reials, d'alabastre de Girona, i ornats amb les seves figures i escuts heràldics dels seus comtats i senyories per l'artista escultor Frederic Marès. Els sepulcres reials del Monestir de Poblet són prova eloqüent del seu art mestriol.

El diumenge, 23 d'octubre de l'any 1949, commemoració del sisè centenari de la Batalla de Lluçmajor, s'inaugurà un monument just al bell mig del Camp de la Batalla. Dissortadament era sols una part del que Gabriel Alomar havia projectat amb quatre arcs apuntats i cinc graons d'accés al recinte, vuit xiprers al fons i les llegendes i heràldica laudatòries. Avui, passats quaranta anys, ni tan sols la creu es mantén ferma. Bona ocasió seria que les autoritats competents que tant s'agraden de recordar la nostra història per tal de trobar-hi les nostres autèntiques arrels, poguessin esforçar-se en salvar la creu i, si fos possible, culminassin totalment el projecte inicial.

Mossèn Vich i Salom que pronuncià el discurs històric -malgrat l'exigència de fer-lo parlar en castellà- féu l'esforç de demostrar que els mallorquins no prengueren part a la batalla perquè Jaume III ja comptava amb les seves tropes mercenàries, tota la gent de la terra s'havia refugiat a Ciutat i a més perquè l'any anterior la pesta negra havia delmat la població. Els documents demostren el contrari, ja que el batle de Felanitx morí al Camp de la Batalla -era revestit de la seva autoritat pel rei Pere IV- i el batle de Lluçmajor, Pere Palomera, seguí les tropes del rei aragonès fins a Sardenya i va combatre contra els rebels d'Eleonora d'Arborea.

Les memòries de Gilabert de Centelles i de Jeroni de Zurita ens donen compte d'aquella desfeta. Lluçmajor en guarda la seva pròpia. Passats quaranta anys d'aquell esdeveniment, Mateu Mas formalitzà davant notari la venda que féu el dia següent de la batalla d'una quarterada de terra al Procurador Reial, la qual havia servit de cementiri per soterrar-hi els cosos qui eren estat morts en el conflicte. Els pagesos de Son Monjo, antic Rafal de la Batalla, sovint desenterraven restes humans com ens ho confirmà la seva propietària Maria Antònia Salvà. ♦

EURO - IDIOMAS

Lluçmajor

Apreneu idiomes amb grups molt petits amb professors amb experiència nadius i llicenciats

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluçmajor • Tel. 66 11 33

CARRER CONSTITUCIÓ, 20
07620 LLUÇMAJOR

ESTUDIS MIGJORN

Centre de suport per a estudiants

Estudis Migjorn ofereix per al present
Curs Escolar 2 propostes:

- △ Aula d'estudi amb materials adients a disposició dels alumnes (ordinadors, enciclopèdies...) per poder realitzar els **deures o treballs** escolars, amb l'assessorament de personal qualificat.
- △ Classes de **suport i repàs** per a tots els nivells: Primària i Secundària. Els alumnes que participin d'aquesta proposta també rebran classes de tècniques d'estudi a càrrec d'un psicòleg.

Especialitats Primària: Matemàtiques i Coneixements del Medi.

Especialitats Secundària: Matemàtiques, Física i Química i Coneixements del Medi.

Per a més informació, tots els capvespres vos podrem atendre personalment al mateix Centre a partir de les 18:00 hores.

971

121

121

De l'encís i la màgia de Santa Catalina

LLAC

Lluçmajor Associació Cultural (LLAC) ha pensat dur a terme com l'any passat juntament amb la col·laboració d'altres entitats, una vetllada de Santa Catalina. Per això volem aprofitar aquestes pàgines per convidar-vos també per acostar-vos una mica al ritual màgic que havien estat sempre els foguerons de Santa Catalina.

Abans de res, cal tenir present que amb la desaparició de l'agricultura com a font de riquesa o simplement de mitjà de subsistència, desapareixen també tota una sèrie de tradicions que són substituïdes per altres de més adequades al mode de vida de l'home actual. LLAC pretén no tornar a un mode de vida tan diferent al d'avui, sinó fer un esbós d'aquell passat per intentar reviure'l. D'aquesta manera volem fer expansiu que només si coneixem el passat, podrem viure el futur; i només si treballem en el present, tindrem un futur.

Les manifestacions dels foguerons de Santa Catalina tenien lloc durant l'època del sembrar i més concretament el 24 de novembre (vigília de Santa Catalina).

El lloc elegit per calar foc solia ser el mateix sementer o davant la casa, "la carrera". Semblava però, que dins el sementer, l'auxili de la Santa seria més generós. Era costum que el primer fogueró fos el de la muntanya de Randa (lloc on Ramon Llull tingué la "il·luminació"). Crida l'atenció que fos el culte de Santa Catalina i no el de Sant Joan, que assumís el protagonisme màgic-religiós, fins al punt de protegir els blats contra l'atac del "negrelló" i afavorir el benestar d'homes i animals. El ritual dels foguerons de Santa Catalina s'extingí progressivament i s'acabà de perdre entre els anys 1950 i 1955.

Santa Catalina ofereix una doble vessant: per una banda la d'un ritual màgic de fecunditat anterior al cristianisme que s'hagués associat a Hècate i per l'altra, sense que deixin d'esser complementaris, la identificació amb Santa Caterina d'Alexandria, molt popular a l'Edat Mitjana.

Santa Caterina d'Alexandria, màrtir a Alexandria durant la persecució de Maximilià, sembla que refusà els arguments pagans dels filòsofs i dels estudiants, i a molts d'ells els convertí al cristianisme. L'emperador sense poder acceptar aquest domini de la retòrica i de la persuasió, la féu matar, no sense abans torturar-la amb una roda dentada i un card. Per això és que ha estat considerada en diverses èpoques, patrona dels filòsofs, dels estudiants o fins i tot de les dones. (En representació de la condició femenina).

LLAC es centrarà més en la vessant màgica, profana, de la Santa. Identificada amb Hècate se la considera divinitat que presideix la màgia i els encanteris. En la mitologia grega, Hècate és la deessa de l'obscuritat, dels encisos i representa a més les pors de la foscor. Es considerava que afavoria amb grans riqueses i beneficis els que li eren fidels.

Sovint era representada amb tres cossos junts, que figuraven la lluna nova, la lluna plena i la mitja lluna. Aquesta identificació és ben clara. El pagès esperava de la Santa aquests beneficis que només mitjançant Hècate es podien revelar.

Hi haurà a més en aquesta vetllada un espectador d'excepció, en Catalí.

En Catalí és un estel que en termes astronòmics es coneix amb el nom de "Sirius". Astronòmicament, Sirius és l'estel més lluent del cel i un dels més formosos degut a la seva característica llum verdosa i molt irregular quan és baix sobre l'horitzó, la qual cosa li dona un misteri extraordinari (té una magnitud de -1'44, i emet una quantitat de llum equivalent a la que emetrien vint sols com el nostre. Aquesta lluminositat aparentment tan gran no és inusual, però degut a la seva relativa proximitat, 8'6 anys-llum (1 any-llum és la distància que recorre la llum en un any a una velocitat de 300.000 km/s, és a dir, 9'5 bilions de km), supera en lluentor qualsevol altre estel (s'ha d'anar alerta a no confondre els vertaders estels amb els planetes, que poden lluir molt més, especialment Venus o Júpiter,

però que són irregulars al cel).

La posició d'en Catalí en el cel és molt bona de trobar: s'ha de cercar la famosa constel·lació d'Orió, i unint els tres estels del "cinturó d'Orió" (es Deïols), ens conduiran sense cap mena de confusió cap en Catalí. En Catalí surt per llevant-gregal devers les 5 de la dematinada el mes de setembre, i una o dues hores abans el mes d'octubre. El dia de Santa Catalina, dia 25 de novembre, se diu que surt a mitjanit, però això no és del tot cert, ja que a aquestes alçades del novembre a mitjanit ja és ben visible. Els pagesos deien que feia tanta de llum que els bastava per llaurar i sembrar, tasques típiques d'aquests mesos. A l'hivern de ple és quan en Catalí és més visible, i es trobarà a la seva màxima alçada a mitjanit principis de gener. Desapareixerà per ponent a finals d'abril i deixarà de ser visible fins el pròxim hivern.

S'ha de dir que el nom de "Catalí" el rep a Lluçmajor, on és conegut perquè en temps de sembrar surt a gregal abans de l'alba (surt abans de l'alba a mitjans de setembre). Hi ha una glosa que l'esmenta:

*En Catalí és sortit
si no veniu, romaneu.
Sa meva arada no hi veu
per anar a llaurar en sa nit.*

De com trobar-lo i no confondre'l ja en parlarem el dia de la vetllada.

Aprofitarem per convidar a tots aquells que vulguin acostar-se a aquest personatge, a tots aquells que ens vulguin ajudar a fer una vetllada agradable, a tots aquells que vulguin imbuir-se d'encís i de màgia, a tots aquells que com a fi de festa vulguin contemplar (si no està emboirat) en Catalí; vos esperam a tots, divendres dia 26 de novembre a partir de les 20'00 hores a la plaça Espanya de Lluçmajor, on com cada any, hi haurà música tradicional, bon vi i bones coques. ♦

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(XXIX) Arrendaments de balls de màscara al nou saló corresponents a l'any 1844

La societat llucmajorera de la primera meitat del segle XIX cercà la lliberació dels seus problemes polítics i existencials en la recreació festiva dels famosos balls de màscara de carnestoltes que tant d'entusiasme despertaren en aquella època difícil i problemàtica. El lloc on se celebrarien era l'ideal per la seva situació tan prop de la plaça reial i, sobre les runes de l'hospital, s'edificà el Saló destinat a balls i funcions teatrals encara que els polítics el feren servir per muntar els seus mitings. L'obra de nova planta fou deguda a dos reconeguts mestres com foren el picapedrer Joan Duran i el fuster Miquel Munar; lògicament el Consistori féu creure que aquella obra seria augment de la riquesa immobiliària municipal i que podria donar també beneficis materials ja que l'escola passà d'aquest lloc al claustre conventual propietat de l'Ajuntament. Es calculà inicialment que el benefici d'una vintena de balls de màscara a cinc lliures cada un produïrien cent lliures, sens comptar el cafè que en donaria unes trenta. I el cost de les obres pujaria la quantitat de 122 lliures.

És interessant el lliurament de la primera celebració de vuit balls de màscara del 10 al 20 de febrer de l'any 1844 i les seves condicions es recullen a la documentació aportada que és la següent:

Llummajor cuatro de Febrero 1844

En vista del permiso concedido por el M.Y.S. Jefe Político de esta Provincia para dar algunos bayles de mascara formese un plan de condiciones para el remate de ocho bayles, y hagase un pregon por los parajes acostumbrados de esta villa anunsiano al publico que mañana se ha de rematar al mas beneficio-
so postor.

Francisco Socies Alde. (rubricado)
Antº Salva Srio. (rubricado)

Plan de condiciones á que debera sujetarse el empresario que tome en arriendo los ocho bayles de mascara que deben darse en esta villa en los dias ocho, 10, 11, 15, 17, 18, 19 y 20, de los corrientes en el nuevo salon de la mis-
ma.

1º.- Es pacto sera de su obigacion el satisfacer la cantidad por la que se le remata dicha empresa el dia veinte y uno de los corrientes en la depositaria de este Ayuntamiento y a fianza hasta su importe.

2º.- Tendra obligacion de permitir gratis la entrada al Alcalde o Concejal que haga de presidente al escribano y Alguacil a los tres celadores y seis nacionales para mantener la tranquilidad y orden que es debido en todas funciones publicas.

3º.- Asimismo tendra obligacion de mantener las luces de reverberos que el Ayuntamiento tenga a bien colocar en dicho salon desde las ocho de cada noche hasta el fin del bayle. No podra exigir mas cantidad por entrada que un sueldo.

4º.- Tendra obligacion de entregar á cada uno de los musicos dos entradas gratis á mas de su personal y sera obligacion tambien de satisfacerles el pago que exijan los dos guitarreros, dos violines que constantemente debe aber en dichas funciones para tocar las tocatas simultaneas que les correspondan y a unos y a otros les gratificara con seis libras de resolios cada noche con la advertencia de que si los musicos de la milicia nacional quieren tocar las guitarras y violines son preferibles a otro alguno.

6º.- Sera responsable de conservar en el mismo estado que se le entreguen los enseres y menaje pertenecientes en dicho Salon.

7º.- Tambien sera obligacion del mismo empresario abonar dos entradas gratis á Don Francisco Socies por el Señorío que tiene en el local que ocupa dicho salon y tener aprontada toda el agua que pueda consumirse en cada una de las funciones distribuyendola á razon de un cuarto por cada vaso de medio porron.

8º.- Asimismo es pacto que el bayle del dia diez y siete que se dara debera ser a beneficio de la musica cuyo producto entregara al musico mayor para que este lo reparta entre todos los musicos; el producto solo se estiende al de las entradas.

Bajo estos pactos cede el Ayuntamiento al empresario el local del nuevo salon de esta villa y se compromete el mandar la musica de la milicia nacional á dichas funciones sin mas gratificacion qu elas espresades en este albalan dando permiso al empresario para vender en dicho local toda especie de licores i demas comestibles que pueda vender en todo el tiempo que se diese cada una de las precitadas funciones prometiendole al mismo tiempo el no dar licencia a na-

die para diversiones publicas de esta clase mas que hasta las diez de cada noche de las comprendidas en dichas funciones. Llummajor 4 de Febrero de 1844. Antº. Salvá Srio. (rubricado)

Dicho dia mes y año me dio relacion Antonio Gimenez haver anunciado al publico el pregon mandado ejecutar en el auto que precede entregandole la copia prevenida en el mismo. De cuya relacion testifico. Salvá Srio. (rubricado)

En la villa de Llummajor á los cinco dias del mes de Febrero del año mil ochocientos cuarenta y cuatro. Reunida la Comision de este Ayuntamiento para entender en el remate de los bayles de mascara de que hace referencia este Expediente la que componen los Señores Don Francisco Socies Alcalde, Don Gabriel Serra, Don Bartolome Salva y Tous Regidores y el Sindico D. Antelmo Mataro, en esta Sala capitular y siendo cosa de las ocho de esta noche despues de muchos encantos y no habiendo al parecer mas pujas por part de los licitadores dieron orden al Corredor Antonio Gimenez que si no se aumentara la puja rematase dicha empresa y luego después dio relacion el mismo Corredor que habia rematado la referida empresa conforme el albalan de subasta á favor de D. Antelmo Frigola vecino de la presente villa por el precio de sesenta y ocho libras de esta moneda y presente dicho Frigola ha manifestado que aceptaba este remate conforme el albalan por el precio indicado de 68 libras y ha suplicado á la comision que para evitar gastos le hiciere el favor de dispensarle la fianza que tiene obligacion de dar segun el albalan, puesto que hace cuenta de depositar dicha cantidad el dia veinte y uno de los corrientes. Y tomada en consideracion esta proposicion por la comision, acuerdo que en atencion a que dicho Frigola es conocido por hombre de probidad y arraygo se le dispensara el dar dicha fianza prometiendole cumplir la palabra que tiene empeñada. En cuyo estado ha manifestado dicho Frigola que si no cumplia lo que tiene manifestado obligaba todos sus bienes habidos y por haber y queria en caso contrario que se le persiguiese y se le condenase en todas costas al pago que tiene contrahido y lo firmo el Señor Alcalde y el empresario por ante mi de que certifico.

Francisco Socies Alde. (rubricado).
Antelmo Frigola, Antº. Salvá Srio. (rubricado)

AMLL 3147/14-20 ◆

La cuina tradicional

Antònia Bonet

Partírem molt prest; feia fosca negra; la carretera era encara transitada pels darrers joves noctàmbuls a bord dels cotxes discotequers. Era dia de festa. Aturàrem a un cafè d'un poblet de pas de ruta cap al nostre objectiu, l'ambient ja es palpava, les converses en la mateixa direcció; ahir ja en trobaren, es comentava.

Encara en férem molts de quilòmetres cap al nord. Quan deixàrem l'asfalt i ens endinsàrem per les pistes forestals, una caravana anava amunt. Seguírem un bon tros.

Ja hi som, aparcarem; el bosc tan sols s'intuïa; fou el moment de calçar-se les botes i preparar els immensos paners.

En les primeres clarors del dia l'espectacle era complet, ens trobàvem dins un bosc de proporcions gegantines, perfum d'esclata-sang i mil altres varietats de bolets; uns de capell de colors o aferrats a terra, rodonets, i d'altres esvelts, blancs, grisos, negres, morats, enormes, grogosos, agrupats en petites colònies o solitaris, tots oferents.

A nosaltres (els mallorquins) anar a cercar esclata-sangs i trobar-ne grans quantitats ens sorprèn i ens omple de satisfacció. Quan tenguérem catorze quilos de rovellons (esclata-sangs forasters), donàrem per acabada la recerca. Havíem omplert un cistell ovalat, enorme. En aquesta ocasió, com haureu pensat, érem a Catalunya.

Un ball de noms llatins classifiquen els bolets:

- Lactarius sanguifluus (esclata-sang)
- Lactarius deliciosus (esclata-sang foraster)
- Cantharellus cibarius (picornell groc)
- Lepista muda (peu violeta)
- Cantharellus lutescens (camagroc)
- Agaricus campestris (xampinyó)
- Tricholonia terreum (gírgola d'estepa)

I un llarg etcètera. No són res més que aroma de bosc sintetitzat en forma de bolet.

És ben coneguda la toxicitat d'algunes espècies de bolets, com a previsió, és més que recomanable rebutjar aquells que no coneixem. Especialment, guardau-vos de "l'amanita phalloides".

Les clàssiques preparacions d'esclata-sangs són tan conegudes que les podem deixar de banda; ja sabem que torrats o incorporats a arrossos, sopes, estofats, cassoles, etc. milloren els aguiats. Vet aquí unes receptes no tan usuals.

Croquetes de rovellons (esclata-sangs forasters)

250 grams de rovellons trinxats a làmines molt fines.

1 ceba trinxada, 3 cullerades d'oli d'oliva.

Sal, pebre, vuit cullerades rases de farina.

1/2 l. de llet, 3 ous, farina i galeta picada per donar forma a les croquetes.

Oli abundant per fregir-les, sense oblidar que ho farem dins oli d'oliva i net, abocat directament de la botella. Emprar oli usat dona sabors estranys que desvirtuen el resultat final.

Fregirem dins les tres cullerades d'oli, a foc molt suau, la ceba fins que sigui transparent; afegirem els rovellons i els saltejarem dos minuts dins la ceba fregida; continuarem incorporant la farina, pebre, la sal i en darrer lloc la llet. Ho farem sense deixar de remenar fins que la pasta espessi. Llavors, la deixarem refredar i modelarem les croquetes, passant-les primer per la farina, després per l'ou batut i finalment per la galleta picada i les posam dins un plat fins al moment de fregir-les.

Granada de rovellons

Per a 4 persones.

750 grams de rovellons trinxats.

1 ceba i 2 alls trinxats.

1/2 dl. d'oli d'oliva.

3 cullerades rases de farina.

3 ous, 1 tassó de llet, canyella, sal i pebre blanc.

Rossejarem la ceba i els alls dins l'oli, afegirem els bolets i els fregirem fins que l'aigua s'evapori; ho trempam amb la sal i espècies i la farina; abocarem la llet i farem que cualli.

Apart, batrem lleugerament els ous i els mesclarem amb els altres ingredients. Col·locarem el preparat dins un motllo untat de saïm i galleta picada. Farem coure dins el forn ben calent, a bany-maria, uns 25 minuts.

Es treu del forn i passats cinc minuts desmotllarem la granada dins un plat gran, vorejant-la amb un cordí de salsa de tomàtiga, cuita amb una bona quantitat de ceba blanca. ♦

34

FONTANERIA LLUÇMAJOR S.L.

Instal·ladora Autoritzada núm. 375

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Amb calefacció i aigua
calenta sanitària*

*Si teniu qualche problema
cri dau-nos.*

Estam al vostre servei

C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Lluçmajor

De cap a cap d'any

Novembre

Andreu Ramis/Antoni Ginard

Comença la fredor, el dia s'ha escurçat, les diades són fosques i quasi sempre està enneguladot. Si li pega per ploure (*Novembre humit te farà ric*) pot arribar a ser emprenyós i si li pega per no ploure no poden sembrar i el bestiar passa fam.

Els arbres han perdut la fulla, ara és l'hora d'exsecallar ametlers, garrovers i tota casta d'arbres fins el gener. També es poden sembrar pereres i garrovers. Continuen collint magranes, pomes i peres; es cullen anous i les primeres taronges i mandarines. També es poden collir les darreres figues per als porquets i després exsecallar les figueres.

Als olivars es pot aixarmar i carvar soques. A principi de mes es pot collir oliva a l'arbre i a final de mes comencen a aplegar-ne per fer oli; a vegades, a final es comencen a fer les primeres trullades a les tafones. Si teniu ocasió de fer una visita a una tafona que funcioni, podreu provar de menjar llesques de pa torrat mullades amb oli verjo.

A la vinya, es poden sembrar ceps, malgrat que encara es pot collir raïm moscatell. Durant aquest mes era costum fer el tast de vi novell el dia que el trascolaven des dels cups a les bótes; com pot imaginar-se, aquesta cerimònia acabava en festa i orella calenta.

A les terres de secà, durant aquest mes és temps de fer guaret i sembrar; cultivar i esterrossar. La setmana de Tots Sants és la setmana de les faves, és el millor moment per sembrar-les.

Se sembla blat, xeixa, ordi i civada; diuen que després del Dijous Bo (enguany és dia 19) poden començar a sembrar blat. Aquest mes també se sembren patates. Qui en tengui de sembrat, la primera setmana encara pot collir safrà.

A l'horta, s'hi sembren raves i pastanagó. Continua el bon temps per fer el planter de julivert. Podeu sembrar espinaes i bledes si no les sembràreu el mes passat.

Es cullen llegums secs: mongetes, ciurons i llenties; a més de cols de Bruselles, collitoris, pebres vermells i verds, moniatos, mongetes tendres, carabasses, melons hivernencs i apis.

Seria bo que no oblidàssiu l'engreix del porquet i que pensàssiu a començar a preparar estelles per a les matances. Durant els mesos d'octubre i novembre també son els dies per salar les olives; si anau a Inca pel Dijous Bo, ben segur que hi podreu trobar olives envidriades.

Aquest mes es mengen moniatos torrats o bullits, magranes madures,

nesples confitades i murtons i qualque arboça. És la temporada de proveir el rebost de fruites hivernenques: atzeroles, serves, enfilolls de pomes, peres, magranes i raïms. Si teniu ganes de caminar podeu anar a cercar caragols i a caçar quatre tords. A les caeceres és l'època de treure mel de xiprell.

Per Tots Sants és la plena dels esclata-sangs; si ha plogut durant el mes d'octubre podreu anar a arreplegar blaves, cogomes, girgoles de poll i de figuera i bolets de tota casta. Les sones d'aquest mes són bones per fer créixer les pastures i els fenassos de les marines.

Tot just quan comença la mesada, la collita de ramells es dedica particularment als rams i corones de la festa de Tots Sants: estranys, salve, moc d'indiot... i a la darrera florida dels rosers. Tot acompanyat de l'esparreguera.

Dia primer és la festa de Tots Sants, el dia de l'any que els cementiris s'omplen de visitants; dia 3 és la commemoració dels Morts. Aquests dies es poden endolcir amb bunyols i rosaris de carabassat. El primer diumenge se celebra la festa de Sant Cebrià i Sant Bassa, dos coneguts barons alaroners.

Dia 11 és Sant Martí, un bon sant, patró dels moliners i que cada any ens regala el seu estiuet. Dia 23 és Sant Climent i dia 25 Santa Catalina; per Santa Catalina un mes refina i convé començar a fer torró per Nadal; si més no, encetau les ametles. Per Sant Andreu, dia 30, calabruix o neu. ♦

**CENTRE OPTIC
EXPOLENT**

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

ANTÒNIA ISERN

major

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

Sa penya d'és falcó

- Aquest mes passat ha estat mes de Fires. De Sant Miquel a Sant Lluç. I la tallàrem justa.

Enguany la meteorologia col·laborà i no va ploure fins al dia del Firó, a darrera hora, cosa que no va fer deslluir el principal esdeveniment del nostre poble el dia de la DARRERA FIRA.

La "Mostra Il·lumajorera", les exposicions de bestiar, els concursos de cans, les mostres eqüestres i els diferents actes esportius i culturals foren, amb petites modificacions, com els d'altres edicions i exceptuarem algunes coses:

- En primer lloc, creim necessari parlar i comparar, analitzar i opinar sobre la recepció que les Autoritats locals dispensaren als màxims representants de Ciutat, Sr. Fageda, al President del Govern de les Illes Balears, Sr. Antich i a la Presidenta del Consell Insular de Mallorca, Sra. Munar.

Al primer, cert sector dels assistents li feren mambelles i ningú li xiulà. Al segon, al President del Govern, hi va haver un conat de rebuig que fou silenciàt pels aplaudiments majoritaris. A la Presidenta del Consell Insular, mentre uns l'aplaudien, d'altres li xiularen i li feren lulea. Era un grupúscul insignificant, que ja vos podeu suposar, si no hi éreu, a quin partit pertanyen. No eren elements importants, hi havia gent de "base", qualseu de "fust" però cap de "capitell". La gent culta i educada sap controlar els sentiments i la gent viva és molt més prudent.

- Ara que hem parlat fredament dels fets, si els comparem amb les recepcions de les autoritats foranes, que al llarg de vint anys s'havien dispensat el dia de la Darrera Fira, recordarem que mai no hi havia hagut xiulada a cap de les autoritats, agrada's o no als llumajorers que els rebien.

Aquest incident fou comunicat a la senyora Maria A. Munar, amb pèls i senyals; qui eren, què representaven dins el poble i a quines tasques es dediquen, de la qual cosa suposam que en prengué bona nota.

- És de la nostra opinió que els representants de l'Ajuntament o entitats culturals, esportives, recreatives, etc. que reben ajudes i subvencions del Govern i del Consell, han d'entendre, per molt greu que els sàpiga, que el dia de demà els hauran de sol·licitar qualche ajuda econòmica sense que per dret els correspongui. No fer-ho així, si és l'Ajuntament que falla, pot perjudicar tot el poble i si és qualche persona significativa de qualche entitat, causa perjudicis als seus socis.

- El refrany diu que "tothom parla de la Fira segons com li ha anat". Mentre uns es queixen que les autoritats "balears" i "insulars" no quedaren al dinar de Fires que tradicionalment es fa cada any, altres creuen qu'era el que havien de fer quan l'Ajuntament només havia convidat a Fira al President del Govern i a la Presidenta del Consell, al Conseller d'Agricultura i Pesca, Sr. Joan Mayol, el qual a través de la Conselleria que representa va subvencionar

les nostres fires.

- Un altre punt semblant al dels altres anys, però amb una petita diferència.

- Com cada any, els carrers de Llumajor, l'horabaixa del dia de la Fira, eren plens de brutor de tot tipus, papers, entrepans, botelles de plàstic, vidres romputs, llaunes...

La novetat va ser que, mostra de la incomoditat que causà a algunes persones haver d'embrutar els carrers, depositaven les llaunes i botelles on creien que causarien menys molèsties. Així poguérem veure totes aquestes deixalles, ordenades sobre els portals de les cases o a les finestres (ca ses Xilenes, la correduria d'assegurances d'en Joan Canyelles, etc.).

Hi haurà poals de fems, on depositar els baleigs, l'any que ve?

També hi va haver novetats positives, i com a tals les volem lloar, al mateix temps que donar l'enhorabona a l'Ajuntament en particular i a tots els que ho feren possible en general. L'exposició per a la divulgació de l'obra d'antines pintors locals i el cometa-gir-avió d'en Pere de son Gall, amb la intenció reivindicativa que, malgrat les mancances econòmiques i de coneixements tècnics, l'aparell no arribà a ser operatiu, fou aquest llumajorer el nostre Jules Verne, ja que amb molts d'anys d'antelació intentà construir un helicòpter i que poc tenia a veure amb l'"autogiro" d'en De la Cierva ja que mentre que en Pere pretenia construir un enginy d'enlairament vertical, el d'en De la Cierva s'enlairava horitzontalment com els avions i les pales superiors li servien per mantenir-se en l'aire.

L'exposició d'eines i ormeigs que s'empraven per a les fiendes del camp, per fer confits, candeles i ciris, per caçar... també foren motiu d'interès per a molts de visitants.

El concert a c'rrac de l'Orquestra Simfònica de Palma, a la parròquia se Sant Miquel, fou l'acte que, sense cap dubte, congregà un major nombre de públic. Els assistents pogueren gaudir de MÚSICA, amb majúscules.

NOTA: Al número del mes passat, en aquesta secció, on deia "s'han augmentat una mitjana d'un 15% (els que formen Govern) i en alguns casos (Sr. Mòjer, Sunyer, Rabasco i Ramos) han passat d'unes 110.000 pessetes brutes a unes 400.000 pta mensuals, Devers un 400% més".

Hauria de dir el mateix amb la diferència que, com que la senyoreta Sunyer i el senyor Ramos tenen dedicació de mitja jornada i no plena, com ens havien informat, cobraran la meitat dels altres. L'augment en aquests casos és, idò, d'un 200%. ♦

Esports

Camacho , seleccionador nacional, a Lluçmajor

Catalina Font
Foto: C. Julià

El responsable de la selecció espanyola de futbol, José Antonio Camacho, vengué a Lluçmajor per les Fires. D'una manera, ben informal, li férem unes quantes preguntes y aquí les teniu.

Com a estat aixó de venir a Lluçmajor?

Bé, doncs he aprofitat el meu viatge a Mallorca per venir a Lluçmajor, convidat pel Consistori, per parlar de futbol, al teatre Recreatiu. Estic encantat de parlar amb els nins i joves perquè tot el que sigui promocionar el futbol, ja m'està bé.

com veis els darrers resultats y trajectòria de la Selecció?

Tot va bé. Fins ara no tenim cap dels problemes que poden venir, derivats d'un mal partit o d'una derrota. Aleshores nosaltres continuam en la mateixa línia, ara tenim dos partits contra dos campions del món i esperem que tot vagi igual de bé com fins al moment.

Madrid o Barça? (era obligada la pregunta)

Jo he estat del Madrid durant tota la meua vida. Ara som seleccionador i preferesc la selecció.

Quina és la vostra opinió sobre la possibilitat de l'existència d'una selecció catalana de futbol?

Jo som murcià. També tenc autonomia i si alguna vegada diuen que pot jugar Múrcia, doncs m'hauré d'aferrar a Múrcia.

No trobau que actualment, en el futbol de nins i joves (amateurs, afeccionats...) hi ha massa llessions?

Quan en un esport hi ha molta pràctica, quan hi ha molt volum, és lògic que la gent es faci mal, però igual que si fas "footing" pel carrer. Aquest no és un tema important.

Què els direu, avui, a qui véngui a escoltar-vos?

Els animaré perquè continuïn estimant aquest esport, que juguin a futbol perquè els portarà per un camí que els farà homes. ♦

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Imprenta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

C.D. Espanya (futbol)

M. Rubí.-

REGIONAL PREFERENT

Espanya, 0 - La Victòria, 1
Murer, 2 - Espanya, 2
Espanya, 4 - Soledat, 1
Ferrioler, 1 - Espanya, 0
Espanya, 0 - Casa Miss Jotul, 2
Port de Sóller, 0 - Espanya, 3

JUVENILS

Espanya, 4 - Barracar, 1
Sineu, 2 - Espanya, 1
Espanya, 0 - Escolar, 1
Montuiri, 2 - Espanya, 1
Espanya, 0 - Santa Maria, 0

CADETS

Sollerenc, 3 - Espanya, 4
Espanya, 1 - R.Llull, 0
Espanya, 0 - Olímpic, 2
Murer, 0 - Espanya, 5
Espanya, 3 - J. Sallista, 4

INFANTILS

Espanya, 0 - Olímpic, 3
Espanya, 1 - Petra, 3
Manacor, 2 - Espanya, 2
Espanya, 8 - Alcúdia, 2
Pobler, 2 - Espanya 0

ALEVINS PRIMERA

Espanya, 0 - Artà, 4
La Victòria, 1 - Espanya, 0
Espanya, 0 - Mallorca, 6
Ferrioler, 3 - Espanya, 1
Espanya, 1 - Sant Gaietà, 3

Esperem que els resultats llucmajorers d'aquest grup millorin al llarg de la lliga ja que de moment pateixen golejades importants i marquen molt poc.

ALEVINS SEGONA

Ramon Llull, 2 - Espanya, 4

BENJAMINS FUTBOL 7

Espanya, 5 - Cala d'Or, 0
Algaida, 1 - Espanya, 2
S'Horta, 2 - Espanya, 1 ♦

Gimnàs A Punt, una bona manera d'estar en forma

Catalina Font

Per Sant Miquel, el Gimnàs A Punt (A.) va fer el segon aniversari. Després d'aquests dos anys de rodatge hem parlat amb en Bernadí Vives, propietari, per tal de conèixer el funcionament i com ha anat la trajectòria.

Quin tipus de gimnàs és A Punt i amb quin objectiu vénen els clients?

La mentalitat de la gent que ve al gimnàs ara comença a canviar. Fa uns anys, la gent que anava al gimnàs era gairebé només per amagrir-se i creien que tothom podia fer el mateix tipus de gimnàstica, quan no és així de cap de les maneres. Cadascú té un cos amb unes possibilitats i unes necessitats determinades i allò que és bo per a un és fatal per a un altre. És per això que quan ve un client, el primer que feim, després de conèixer quines necessitats té i què vol del gimnàs, és aconsellar-lo, sempre d'acord amb els seus interessos. Per aquest motiu A Punt és també un centre de salut, que és en el que es convertiran tots els gimnassos en un futur proper. Pensem que l'esperança de vida de cada vegada és més llarga y si no tenim cura del nostre cos, tendrem una població centenària però amb un "xassis" en molt males condicions. L'exercici físic, la gimnàstica ben en-

tesa possibilitarà que, a més de viure en qualitat ho poguem fer en qualitat, que és el que de veritat importa.

Quines activitats es duen a terme? Què oferiu?

Com que tenim clients d'edats molt diferents, oferim activitats també apropiades per a cada edat. Per als nins i nines feim esport, el taekwondo i una sèrie de disciplines derivades d'aquest. Els més petits, de tres a cinc anys, no fan taekwondo però li deim així perquè duen el vestit d'aquest esport. Allò que fan els més petits és psicomotricitat, tot amb un caire lúdic y d'ajudar a la coordinació motriu, alhora que fomentam una sèrie d'hàbits i de pautes de conducta com el silenci, l'ordre, la disciplina, el respecte, etc. Mai no aplicam el contacte i per això és que la gent no cal que tengui por a aquesta activitat perquè de violenta no en té res. Més endavant, si el nin o la nina vol continuar i vol practicar el taekwondo, sí que li ensenyam tot allò que ha de saber com a defensa personal. Després sí que esdevé un esport molt dur, tot y que sempre van molt ben protegits.

També hi ha la part d'aeròbic, d'aeròbic-step, jazz. D'arts marcials, també tenim judo, jiu-jitsu i haikido. Després tenim la sala "fitness", que significa "estar en forma".

Explica'ns una mica l'equipament d'aquestes sales.

En aquestes sales hi tenim els apa-

rells més grossos, bicicletes, aparells per desenvolupar la musculatura, per fer exercicis d'abdominals, sauna... En una paraula, el gimnàs ja ens és petit, espai és el que ens falta però ens hem d'ajustar als metres de què disposam.

Pel que fa a màquines i a aparells, en el moment de l'inici, posarem el millor i més modern que hi havia al mercat, perquè la demanda ho exigeix, i de cada vegada més.

Del gimnàs (les tres sales que el componen) jo en destacaria dos trets fonamentals: la il·luminació i la ventilació.

Quin tipus de clientela teniu?

Tenim una mica de tot. Moltes al·lotes i dones venen a les activitats de gimnàstica, jazz, aeròbic... Els joves, majoritàriament vénen a fer peses i a desenvolupar la musculatura per estar en forma, de vegades com a complement d'algun esport que practiquen (futbol, tennis, bàsquet...), també ve gent major i, ja ho he dit al principi, molts de nins i nines que són els que practiquen taekwondo, judo... De totes maneres, he de dir que, en general, vénen més dones que no homes.

Amb quin personal comptau?

Pel que fa a monitors, crec que tenim d'allò millor que hi ha, perquè és gent titulada (recordem que la titulació és importantíssima) i molt ben preparada. Aleshores aquesta capacitat ens permet d'oferir uns bons serveis sense riscos. Som dos entrenadors a nivell nacional i els altres, entrenadors a nivell regional. Quant a esportistes, comptam amb en Pedro Campillo, que és un dels monitors de taekwondo, juntament amb mi. Aquest jove l'any passat ja va preparar un grup de nins i un de nines i uns quedaren segons i els altres tercers i crec que enguany també en prepararà per anar ja a competicions més elevades. Ell és deu vegades campió d'Espanya i té tres medalles europees: això ja ens diu quin tipus d'esportista és i a la Conselleria d'Esports el tenen catalogat com a un esportista d'èlit, com ho és en Moyà, per exemple.

La finalitat del gimnàs és fer gent sana, i també adreçar-la a fer esport però si dins aquest grup hi ha gent que manifesta l'interès per la competició, nosaltres la preparam.

Pensem que la competició comporta un sacrifici molt gros perquè s'exigeix molta dedicació, moltes hores de preparació (dissabtes, horabaiques, etc) i no tothom hi està disposat, però qui hi està ha de rebre l'ajuda adient i nosaltres els la donam perquè

per competir s'hi ha d'anar en garanties.

Com veus l'acollida, la rebuda de la gent de cara al gimnàs A Punt?

La gent ha respost molt bé. Hi ha molta gent que ve d'Algaida, de Sant Jordi, de s'Arenal, alguns de Campos... La gent ja ho coneix i aquesta és la millor publicitat. Hi ha clients fixos, n'hi ha d'altres que vénen una temporada determinada però que acudeix regularment i d'altres per mirar de solucionar una lesió o algun problema determinat. Aquest són casos puntuals. En general podem dir que la clientela es manté. I en favor

d'aquesta clientela he de dir que hi ha dies que han passat per les dutxes i vestuaris cent vint persones i ningú no ho diria, de net i ordenat que ho deixen tot. Entre la col·laboració de la gent i nosaltres hem aconseguit un respecte i un ordre.

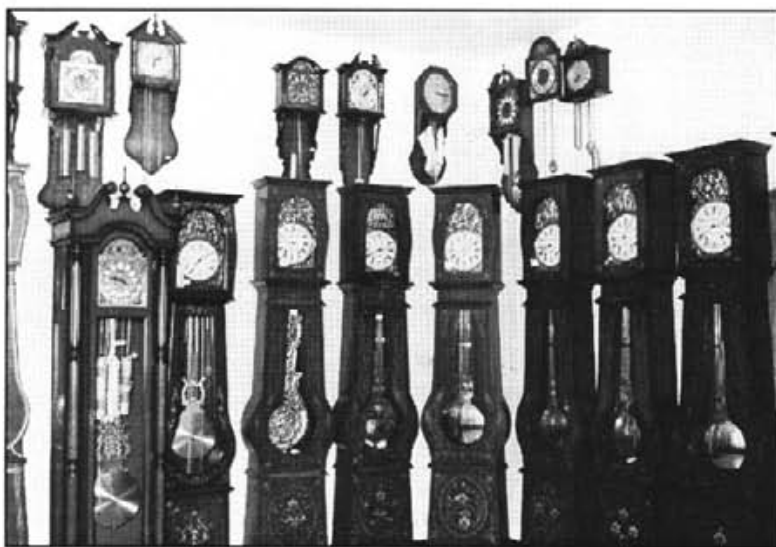
En Bernadí ens confesa que està molt satisfet de l'acollida de la gent, de la seva multitasca ja que és el propietari, gestor, administrador, preparador, i, a més a més, combina totes aquestes feines amb l'assistència a diversos curssets que es realitzen a Palma. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

JOIES D'ESTIL MALLORQUÍ

Gran exposició de plateria
de la firma de **Pedro Duran**.

Canelobres, gerres, plats, palanganes,
làmpares, marcs, etc, etc.

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

ASSAMBLEA GENERAL

Guillem Oliver
Foto: C. Julià

El passat dia 28 d'octubre tingué lloc al local del gimnàs del Poliesportiu Municipal l'Assemblea general anual ordinària un poc passades les 9 del vespre. Hi acudiren unes 50 persones.

La Junta directiva, sota la presidència de Francesc Vidal va anar desgrenant els cinc primers punts de l'ordre del dia. La Secretària, Francesca Feliu va donar lectura i proposà a aprovació l'acta anterior. Seguidament, Na Francesca en absència del Tresorer, Sebastià Oliver, va anar llegint les dades econòmiques (entrades i despeses corresponents a la temporada 98/99; això va ser l'aplicació al 100% d'un molt modest pressupost que té quasi la meitat dels seus ingressos en les aportacions de les cotes del soci: 1.300.000 pessetes, que se complementen en les entrades per drets de propaganda comercial al pavalló i algunes subvencions de l'administració local i autonòmica. Les principals despeses són els pagaments arbitrals i desplaçaments, curssets, Campus i poca cosa més, algun petit regal als jugadors i sols no va quedar per fer un sopar.

En Miguel Gual va fer una expo-

sició dels resultats esportius de la temporada passada; molt acceptables per la modestia del Club i dels quals n'estan prou orgullosos. A continuació, el coordinador esportiu, Xisco Amengual presentà la programació esportiva de la temporada que just comença; partint de la base que tots els equips jugaran al grup A de la seva categoria, dins ella es pretén fer-hi un bon paper, cosa molt difícil per la gran força esportiva dels equips que se presenten enguany.

Els equips tenen representació a totes les categories i sols els manca el Junior Femení.

L'Escola de Bàsquet és on es depositen totes les il·lusions de directiva i socis. És la nineta aviciada del Club i la que requereix més atenció humana. En Pere Tomàs és el director de l'escoleta i va parlar de la disponibilitat dels monitors i de les ganes que la major part d'aquests 42 al·lots (nins i nines) continuïn dins l'esport del bàsquet. Hi ha un equip d'iniciació mixt (nins i nines, un mini masculí, mini femení i un equip que jugarà a la ca-

tegoria d'escolers.

Tot això, segons en Xisco Amengual és un gran potencial humà i esportiu, sobre el qual tots tenim la gran tasca d'il·lusionar els joves perquè s'esforcin en l'aprenentatge i en la labor d'equip, en el suport del company i en la força compartida, seguint la disciplina dels entrenadors i preparadors, fer feina en conjunt i no deixar caure mai la il·lusió de l'esportivitat.

BENJAMI MASCULI

En Pere Tomàs, personalment s'encarrega de la preparació d'aquests tretze al·lots (més un nou fitxatge, seran catorze) que tenen la gran roquesa de les ganes, ganes de fer, ganes d'aprendre i ganes de voler quedar bé. Aquests jugadors que comencen a controlar la pilota bastant bé i que la saben portar; aprende a fer jugades ja vendrà més endavant. A l'hora de tancar l'edició no disposam de la relació dels jugadors de l'equip, però procedim a la publicació de la foto i el proper mes donarem els noms. ♦

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Entre noltros

Dades extretes del registre oficial del Jutjat de Pau de Lluçmajor.

NAIXEMENTS

- Josep Jaume Cerdà Grimalt, fill de Josep Jaume i Margalida, nasqué el 12-9-99.
- Emilio Fructuoso Alcobenda, fill d'Emilio i Maria Francisca, nasqué el 15-9-99.
- Cristina Cardell Salcedo, filla de Joan Ramon i Paulina, nasqué el 23-9-99.
- Alba Martina González Rivero, filla de Joaquín i Josefa, nasqué el 18-9-99.
- Xavier Comas Adrover, fill de Joan i Antònia Maria, nasqué el 25-9-99.
- Antònia Maria Rotger Solano, filla d'Antoni i Francisca, nasqué el 26-9-99.
- Guillermo Molina Medina, fill de Guillermo i Antònia, nasqué el 29-9-99.
- Adrián Zaragoza Dominguez, fill d'Antonio i María del Carmen, nasqué el 28-9-99.
- Marc Vanrell Garcia, fill de Josep i Lluïsa, nasqué el 5-10-99.
- Francisco Gabriel Moll Cambrón, fill de Gabriel i Antonia, nasqué el 7-10-99.
- Oscar Fernández García, fill de Juan Carlos i Gemma, nasqué el 21-9-99.
- Juan Alejandro Quetglas Muñoz, fill de Joan i Dolores, nasqué el 6-10-99.
- Adrian Matas Lobo, fill de Monserate i Cristina, nasqué el 8-10-99.
- Nota de la Redacció
- A la secció de Naixements del mes

passat, on deia: Maria del Carme Peña, havia de dir Maria del Carme Coll Peña, filla de Sebastià i Maria del Pilar, nasqué el 9-9-99.

MATRIMONIS

- Francesc Josep Coll Vidal i Margalida MutTomàs, es casaren el 12-9-99 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Josep Manuel Fuster Vicens i Joana Aina Arbona Ginard, es casaren el 25-9-99 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Lázaro Méndez Contestí i Inés Roldán Paredes, es casaren el 18-9-99 a la Parròquia de Sant Miquel.
- Nemesio Manuel Martínez Márquez i Carolina Sánchez Ubeda, es casaren 1-10-99 al Jutjat de Pau.
- Urbano Francisco García Corro i Alina Buzán, es casaren el 1-10-99 al Jutjat de Pau.
- Román Nievas López i María Alejandra Nogueira Zabala, es casaren el 1-10-99 al Jutjat de Pau.
- Jesús Cámara López i María de Mar Sánchez Ruiz, es casaren el 4-10-99 al Jutjat de Pau.
- Orestes José de Armas Iglésias i Solange Corzo Otero, es casaren el 8-10-99 al Jutjat de Pau.
- Sebasrià Obrador Caldentey i María Pericàs Munar, es casaren el 9-10-99 a l'Església de Ntra. Sra. de la Lactància.
- Manuel Molina Mañogil i Mercedes Mora Paulino, es casaren el 4-9-99 a

- l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Rodolfo Obet Núñez Leva i Beatriz Herrera Ruano, es casaren el 20-9-99 a la Casa Consistorial.
- John Faber Aristizábal Díaz i Ana María Fernández García, es casaren el 11-9-99 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Joan Duran Coll i Antònia Bibiloni Caldés, es casaren el 3-7-99 al Convent de Sant Bonaventura.
- José Luís Redondo López i Elena Cabrera Ortiz, es casaren el 23-10-99 a l'Església de Ntra. Sra. de la Lactància a S'Arenal.
- Bartomeu Jaume Sastre i Antònia Paniza Fullana, es casaren el 18-10-99 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.

DEFUNCIONS

- Nicolau Roca Rubí, morí el 27-7-99 als 82 anys.
- Catalina Mut Jaume, morí el 18-9-99 als 72 anys.
- Juan Francisco Requena Ledesma, morí el 19-9-99 als 72 anys.
- Encarnación Manzano Guerrero, morí el 11-9-99 als 22 anys.
- Antoni Ferretjans Fullana, morí el 25-9-99 als 75 anys.
- Francisca Company Barceló, morí el 27-9-99 als 84 anys.
- Coloma Garcia Tomàs, morí el 3-10-99 als 94 anys.
- Francisca Barceló Capellà, marí el 11-10-99 als 90 anys. ♦

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Fortí)

Tel.: 45 70 78 • PALMA

Gorg Blau

de Viatges

PONT DE LA CONSTITUCIÓ

Madrid - Àvila - Segòvia

Toledo - Aranjuez - Escorial

Dies 3 - 8 se setembre

63.900 ₧

Avió + excursions + hotel ****

Confortel Madrid

C/. Mallorca, 2 - Fax: 971 44 50 35
Tel.: 971 44 50 42 - 971 44 50 43 (S'Arenal)

Passatemps

Sopa de lletres

9 ocells de presa diürns

D	U	B	T	A	N	G	I	D	E	U	V	A	G	I	C
A	R	R	N	E	L	T	A	N	P	O	P	I	U	M	Y
U	T	V	E	S	R	O	V	R	L	A	M	C	R	A	U
J	A	D	L	U	C	X	A	T	E	A	R	Y	R	R	H
D	E	N	G	L	I	S	O	X	R	R	A	E	C	U	X
I	B	T	A	A	L	R	S	P	T	F	T	R	M	R	A
E	U	F	O	I	N	O	E	T	V	E	V	A	U	E	T
B	T	L	J	E	T	L	G	J	X	U	A	M	C	Y	H
S	D	A	G	R	L	A	T	I	E	M	S	S	F	I	R
A	S	R	E	A	L	O	E	S	P	A	R	V	E	R	R
T	E	I	B	N	D	P	A	L	E	V	A	C	X	E	I
S	V	E	A	A	A	V	O	T	U	G	V	T	U	H	A
V	A	S	L	L	B	L	P	D	M	J	F	G	C	I	Z
G	E	V	I	I	T	A	I	X	B	O	I	P	A	T	A
A	T	U	E	M	F	T	L	G	E	R	B	A	R	B	E
M	G	E	N	A	S	U	A	H	O	X	O	Y	S	I	S
A	M	G	A	R	D	F	A	X	E	T	E	C	Z	E	B

Solució del mes passat

- Escapades
- Mallots
- Gregaris
- Afeccionats
- Ports de muntanya
- Contrarellotge
- Pinyons
- Manillars
- Esprints

42

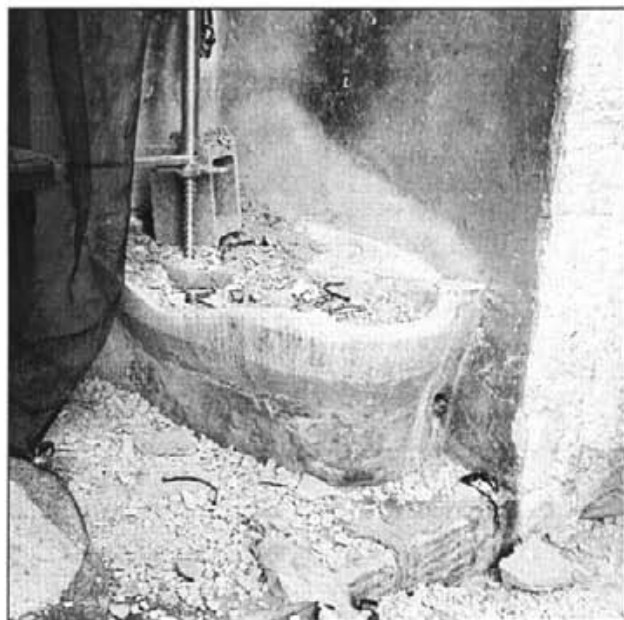
PLAÇA 18 serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

Pes forat d'es moix

És una llàstima que el nostre Ajuntament no compagini l'amor per les coses antigues que mostra a les exposicions de les Fires, amb la preservació del nostre escàs patrimoni cultural. ♦

SYP CONSUM

AGRAÏM LA VOSTRA VISITA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)

Pediatría

Cardiologia i Aparell Respiratori

Aparell Digestiu

Anàlisis Clíniques

Cirurgia General

Nutrició i Dietètica

Dermatologia

A.T.S. (Infermeria)

LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9'00 h.
a les 21'00 h.

IMEQBA
CAN PLANAS

Clínica Dental

Ortodòncia

Maxilo Facial

Psiquiatria

Psicologia

Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica

Ortopèdia

Rehabilitació i Fisioteràpia

Oftalmologia

R.X. Radiologia ...

Otorrinolaringologia

Podologia

Centre Auditiu

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO CAJA SALUD
MEDIFIATC - GROUPAMA - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - VITALICI
L'ALIANÇA - WINTERTHUR - LA BOREAL - L'ESTRELLA - ALLIANZ-RAS - MUTUA D'ACCIDENTS:
FIMAC - FREMAP - ASEPEYO

Plaça d'Espanya, 56 - Tel.: 971 12 00 64 - Fax: 971 120 426

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

seat**ibiza**

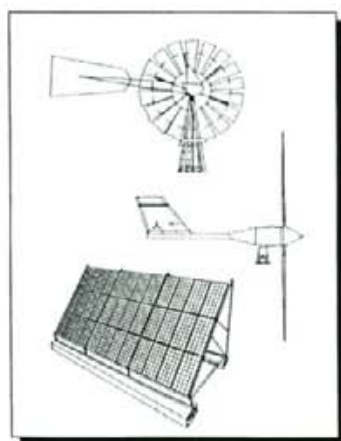

El perfil del nuevo Ibiza realza su carácter deportivo

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

Ronda Ponent, 27 - Tel. 66 01 70

ILUMINACION

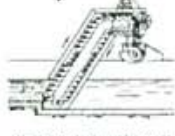
FLEDO

SISTEMAS DE COMUNICACION

APLICACIONES GANADERAS

REPARACION DE AGUAS RESIDUALES

SISTEMAS DE BOMBEO

PROYECTOS E INSTALACIONES DE ENERGIA SOLAR Y EOLICA

OFERTA

**PANEL SOLAR + BATERIA +
REGULADOR + INSTALADO**

DESDE

115.000 PTS. + IVA

(Sólo en término Llucmajor)